

KARMA

Annie Besant ®

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

KARMA

Annie Besant

KARMA

Af Annie Besant

(Oversættelse: Thora Lund Mollerup & Erik Ansvang)

Forord

Det er kun nødvendigt at lade nogle få ord følge denne lille bog ud i verden. Formålet med bogen er at imødekomme ønsket om en let tilgængelig præsentation af den esoteriske lære. Nogle har beklaget sig over, at åndsvidenskabelig litteratur både er alt for vanskelig, alt for teknisk og alt for detaljeret for almindelige læsere, og forhåbentlig er det lykkedes at afhjælpe disse problemer med denne og andre lettere tilgængelige bøger.

Åndsvidenskaben er ikke alene for de belæste – den er for alle. Måske vil der imellem dem, der i denne lille bog for første gang får et glimt af denne viden, findes nogle få, som får lyst til at trænge dybere ind i dens filosofi, dens videnskab og dens religion, og derfor arbejder videre med begejstring og entusiasme. Men disse håndbøger er heller ikke skrevet for den videbegærlige studerende, som ikke lader sig afskrække af vanskeligt stof. De er skrevet for almindelige travle mennesker i den hensigt at give dem indsigt i nogle af de store metafysiske sandheder, som gør det lettere både at leve livet og at gå døden i møde. Forfatterne, som har skrevet bøgerne, udfører på denne måde et tjenestearbejde for mestrene – racens ældre brødre – og bøgerne er udelukkende skrevet i den hensigt at gavne vores medmennesker.

A. B.

"Enhver tanke går, idet den skabes, over i den usynlige verden og bliver et aktivt væsen ved at forbinde sig med – eller måske mere nøjagtigt udtrykt – ved at smelte sammen med en elemental – et halvintelligent væsen, der tilhører et af naturens riger. Det lever videre som en aktiv intelligens – en skabning skabt af tanken – i kortere eller længere tid – dens livsperiodes varighed vil stå i forhold til den hjernevirksomheds oprindelige styrke, som frembragte skabningen. En positiv tanke vil således fortsætte som en aktiv, velgørende kraft – en negativ tanke som en ond dæmon. Mennesket befolker således løbende sin bane i rummet med en selvskabt verden fyldt af skabninger, som dets drømme, ønsker, ideer og lidenskaber har udsendt – og denne strøm, der omgiver det, virker tilbage på enhver sensitiv eller modtagelig organisme, der kommer i berøring med den i forhold til dens dynamiske intensitet. Buddhisten kalder den sin "skandha" – hinduerne giver den navnet "karma". Mesteren udvikler disse former bevidst – andre mennesker udsender dem ubevidst."¹

---

1 A.P. Sinnett: *The Occult World*, p. 89-90, 4. udgave

Men begrebet karma nogensinde er blevet beskrevet med større nøjagtighed og på en mere farverig måde end i disse sætninger, der er taget fra et af mesteren Koot Hoomis sidste breve? Hvis alt, hvad der skjules bag ordene, fuldt ud forstås, vil alle vanskeligheder med emnet stort set forsvinde, og man vil have fattet det hovedprincip, karmiske virkninger er underlagt. De viser den bedste fremgangsmetode for dette studie, og det er nu muligt indledningsvis at betragte menneskets skabende kræfter. Alt, hvad der er behov for som indledning, er en klar opfattelse af lovens uforanderlighed og af naturens store regioner eller planer.

Lovens uforanderlighed

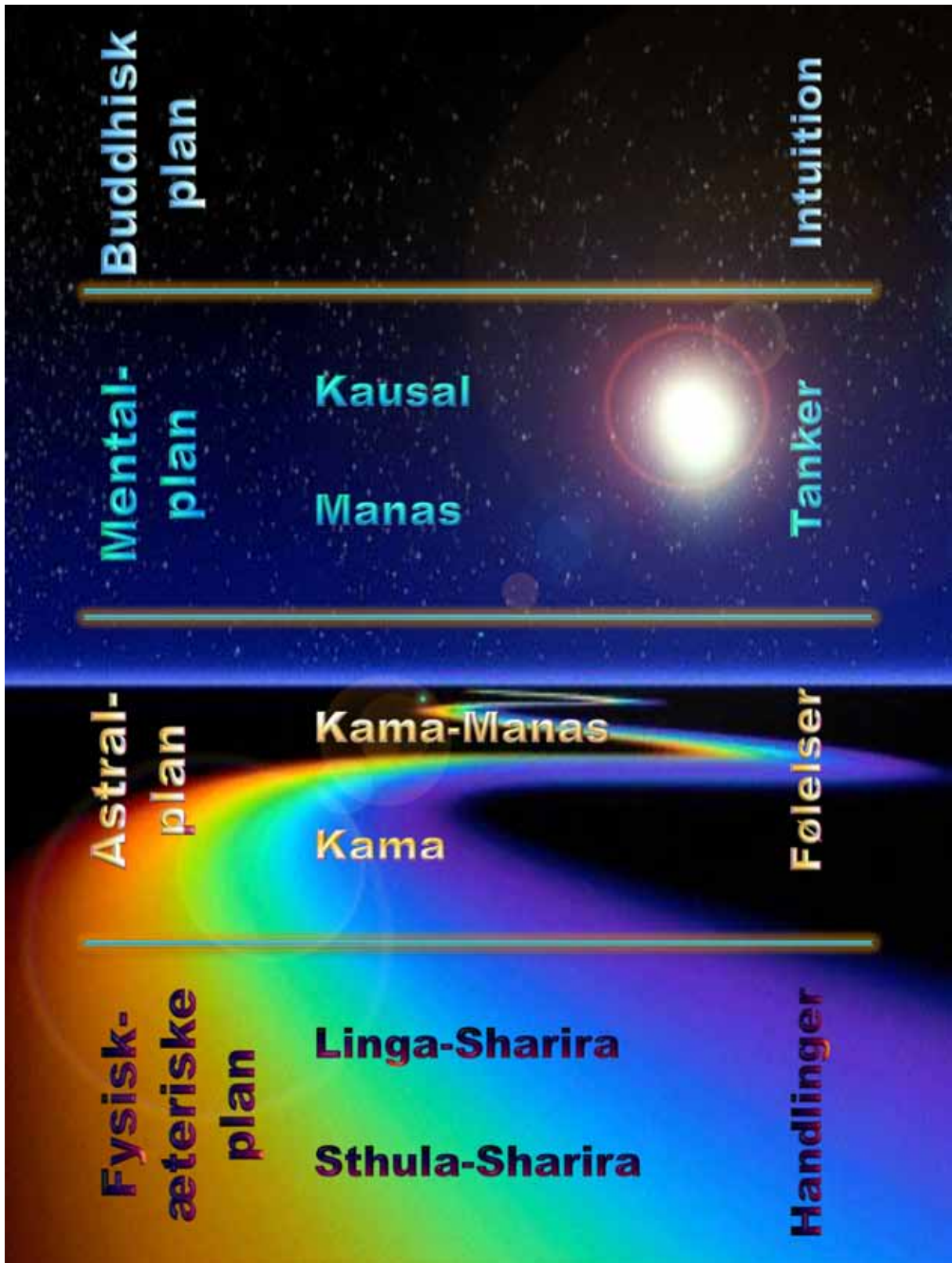
Mennesket lever i lovmæssighedernes verden. Det er omgivet af love, som ikke kan brydes. Det er en selvindlysende sandhed. Og dog ... når denne kendsgerning bliver til en ægte, levende erkendelse – når det forstås, at den gælder såvel i den mentale og astrale verden som i den fysiske – kan man nemt føle sig overvældet af en vis hjælpeløshed, som om mennesket er underlagt en mægtig kraft, der, når den rammer det, hvirvler det magtesløs med sig. Men i virkeligheden forholder det sig omvendt – for hvis man først forstår den mægtige kraft, vil den trofast føre et menneske derhen, hvor det vil. Alle naturens kræfter kan anvendes i forhold til indsigten i dem. *"Naturen erobres kun ved lydighed"* – og dens uimodståelige energier vil adlyde mennesket, så snart det har indsigt nok til at arbejde sammen med dem og ikke imod dem. Ud af naturens bundløse energiforråd kan man vælge de kræfter, der er bedst egnede til at fremskynde det arbejde, man har planer om at udføre, og selve lovens uforanderlighed er en garanti for succes.

Sikkerheden i ethvert videnskabeligt eksperiment, enhver evne til at forudsige fremtiden og til at beregne resultatet af en plan, er baseret på lovens uforanderlighed. Eksempelvis stoler en kemiker på, at naturen altid vil reagere på nøjagtig samme måde, hvis blot spørgsmålet stilles korrekt. Hvis ét og samme eksperiment giver forskellige resultater, betragtes det som udtryk for, at *fremgangsmåden* ikke var den samme – ikke som et resultat af en forandring i naturen. Og på samme måde forholder det sig med menneskets aktiviteter. I jo højere grad de er baseret på indsigt, desto sikrere er resultatet af en velovervejede plan. Alle "tilfældigheder" er kun udtryk for uvidenhed, og årsagen er virkningen af en lovmæssighed, som man enten overså eller var uvidende om. Resultater kan planlægges, forudses og beregnes i den fysiske verden, og det samme princip gælder i både de mentale og i de astrale verdener. Naturen svigter aldrig – det er menneskets egen uvidenhed, der skaber skuffelserne. I alle verdener er større indsigt det samme som større magt – og alvidenhed og almagt er identiske begreber.

Loven *må* være uforanderlig i den mentale, den astrale og i den fysiske verden, eftersom Universet er skabt af én udstrømning – én emanation – af Det Ene Livsvæsen. Det, der kaldes en lov, er blot en udfoldelse af den guddommelige natur. Da alt udstrømmer fra ét liv, er der naturligvis kun én lov, der opretholder alt. Verdenerne hviler på denne guddommelige naturs klippe som på en fast og urokkelig grundvold.

Naturens planer

For at kunne studere karmalovens funktion efter det princip, der er anvist af mesteren, er det nødvendigt at få en klarere opfattelse af Universets tre lavere planer eller regioner, og af de områder, der principielt er beslægtet med dem.²

² Der henvises til *The Seven Principles of Man* af Annie Besant.

I praktisk åndsvidenskab lærer den studerende at højne og forædle sin bevidsthed, så det bliver muligt at iagttage disse planer og ved hjælp af egne undersøgelser at forvandle teori til førstehåndsviden. Det laveste legeme – det grove fysiske legeme – er bevidsthedens redskab på det fysiske plan, og på dette plan er bevidstheden begrænset af hjernens større eller mindre udvikling. Udtrykket "det finere legeme" dækker over forskellige astrale legemer, der hvert for sig er afpasset efter de forskellige betingelser på astralplanet, som er et uhyre kompliceret bevidsthedsplan. På mentalplanet er der to afgrænsede underafdelinger – formregionen og den formløse region. I den lavere formregion benytter bevidstheden et kunstigt legeme, som på sanskrit kaldes "*mayavirupa*"³, men udtrykket mentallegeme (tankelegeme) er en mere præcis betegnelse, da det består af stof, der tilhører *manas* – tankens plan. I de formløse regioner bruges begrebet kausallegeme. Der findes et legeme, der befinder sig over kausalplanet – på det buddhiske plan – og endnu højere legemer, men det falder uden for det emne, der behandles her.

Stoffet på disse indre planer varierer i tæthed og frekvens, og overordnet kan man sige, at stoffet på ethvert plan er tættere end stoffet på det plan, der ligger over det. Dette princip er i overensstemmelse med analogier i naturen, for under involutionsprocessen – hvor livet steg fra ånden ned i stoffet i en bevægelse, der i åndsvidenskab kaldes *den nedadgående bue* – bevægede livet sig fra det finere til det grovere. Her bør det nævnes, at der lever store hierarkier af væsener på disse planer – lige fra den åndelige regions høje intelligenser til de laveste underbevidste elementaler⁴, som hører til i den fysiske verden. På ethvert eksistensplan er ånd og stof forenet i enhver partikel, fordi partiklens legeme består af stof, mens dens liv er ånd – og alle uafhængige partikelgrupper, alle adskilte former af enhver art, enhver type – er belivet af disse væsener. Der er imidlertid gradforskelle, som opstår på grund af selve formen. Men der eksisterer ingen form, som *ikke* er belivet på denne måde. Det levende væsen kan give udtryk for den højeste intelligens eller være den laveste elemental – eller det kan tilhøre en af de utallige hærskarer, der findes imellem disse yderpunkter. På dette sted i studiet er det imidlertid tanken at begrænse emnet til de væsener, der tilhører astralplanet, for det er disse væsener eller devaer, der udgør menneskets astrallegeme eller begærlegeme (*kama-rupa*). Astrallegemet indbygges i mennesket under fostertilstanden, og det udgør dets følelsesliv. De astrale elementaler er – for at bruge en åndsvidenskabelig betegnelse – dyreverdenens formelementaler (*rupa devatas*), og det er dem, der er årsag til, at vibrationer i det astrale stof forvandles til følelser og fornemmelser i mennesket.

De astrale elementalers vigtigste karaktertræk er følelse og fornemmelse. De har evnen til ikke alene at reagere på vibrationer, men også til at føle dem – og astralplanet er fyldt med disse væsener. De er forskellige med hensyn til graden af bevidsthed, men alle fungerer som modtagere af indtryk for alle arter, og de forener disse indtryk i fornemmelser. Ethvert væsen befinder sig i et legeme med disse elementaler i stofstrukturen, og det er på grund af dem, at levende væsener er i stand til at føle. Mennesket føler derfor også i kraft af et legeme, der indeholder astrale elementaler.

Et menneske er ikke bevidst i sit legemes partikler. Det er heller ikke bevidst i legemets celler. Legemets partikler og celler har deres egen bevidsthed, og i

---

³ Mayavirupa er betegnelsen for "illusionslegemet". Det defineres nogle gange som æterlegemet og andre gange som mentallegemet.

⁴ Elementaler er halvbevidste eller bevidste ikke-menneskelige væsener og kræfter af forskellige grader i naturen. Man skelner mellem naturlige elementaler – de såkaldte naturånder – og kunstige elementaler, som kun har midlertidigt liv.

kraft af denne cellebevidsthed udføres forskellige underbevidste processer – men selvom de udgør menneskets legeme, deler mennesket og elementerne ikke bevidsthed. Mennesket hverken hæmmer eller fremmer bevidst elementerne i deres udvælgende, samlende, udskillende og opbyggende arbejde. Mennesket er ikke i stand til hvert enkelt sekund at sætte sin bevidsthed i forbindelse med hjertes celler og nøjagtigt at registrere, hvad cellen foretager sig. Menneskets bevidsthed fungerer sædvanligvis på astralplanet – og endog i de højere regioner, hvor tænkeevnen arbejder, og dermed blandes tankerne (manas) med følelserne (kama) og bliver det, der i åndsvidenskaben kaldes kama-manas. Den *rene* eller *selvstændige* tanke, der fungerer uafhængigt af følelserne, arbejder selvsagt ikke på astralplanet.

Astralplanet er opfyldt af elementaler i lighed med dem, der er indbygget i menneskets astrallegeme. Astralplanets elementaler danner desuden dyrenes mindre sammensatte astrallegemer. I kraft af den astrale del af sin natur står mennesket i direkte forhold til de astrale elementaler, og ved hjælp af dem danner mennesket forbindelser med alle de genstande omkring sig, som enten tiltrækker eller frastøder det. Med sin vilje, sine sindsbevægelser, sine ønsker og begær har mennesket indflydelse på disse utallige væsener, der sensitivt responderer på enhver vibration, som menneskets følelser udsender i en hvilken som helst retning. Menneskets astrallegeme fungerer som et redskab, og på samme måde som det samler alle de følelsesvibrationer, der rammer det udefra, adskiller det også de følelser, der opstår indeni astrallegemet, i vibrationer.

Skabelse af tankeformer

Det er nu blevet nemmere at forstå mesterens ord. Når tænkeevnen arbejder på sit eget eksistensplan – i det fine stof på planet over astralplanet – skaber den billeder, som danner former – *tankeformer*. Forestillingsevnen kaldes helt korrekt "*tankens skabende evne*", og det er den i en mere bogstavelig betydning, end de fleste har anelse om. Denne billedskabende funktion er tænkeevnens mest karakteristiske egenskab, og ord er kun et akavet forsøg på en delvis fremstilling af et mentalt billede. En ide – et mentalt billede – er en yderst kompliceret ting. Ofte er der behov for en meget lang sætning for at beskrive en ting nøjagtigt, eller for at forklare en enkelt, iøjnefaldende egenskab ved tingen, og de ord, der beskriver denne egenskab, bruges tilmed som en ufuldkommen betegnelse af helheden.

Man siger for eksempel ordet "triangel", og ordet fremkalder straks et tankebillede i bevidstheden. Men det kræver en længere beskrivelse, hvis triangelen skal forklares fuldstændig detaljeret ved hjælp af ord. Mennesket former omhyggeligt et symbol ved hjælp af tanken, og derefter samler det møjsommeligt passende sætninger i hjernen og gengiver dem på en ufuldkommen og kortfattet måde i ord. I de tilfælde, hvor tanke kommunikerer direkte med tanke (mental telepati), vil billedet være fuldstændigt, og det overgår på alle måder det, der kan kommunikeres ved hjælp af ord – ja, selv ved begrænsede former for tankeoverføring er det ikke ord, men ideer der udveksles. En taler forsøger efter bedste evne at omsætte så stor en del af sit mentale billede i ord, og ordene fremkalder lignende billeder i tilhørers tanke. Tanken beskæftiger sig således med *billederne* – ikke med ordene – og de fleste stridigheder og misforståelser opstår netop, fordi folk danner forskellige billeder af de samme ord – eller de benytter forskellige ord til at gengive det samme billede.

En tankeform er derfor et mentalt billede, skabt – eller støbt – af tænkeevnen i det mentale plans finere stof. Denne tanke, der er formet af de hurtigt vibrerende atomer, der er karakteristiske for dette plans stof, sætter vibrationer i gang i det

omgivende stof. Disse vibrationer skaber lyd- og farvefølelser i ethvert væsen, der er tilstrækkeligt udviklet til at opfatte dem, og efterhånden "synker" (eller hvilket udtryk man nu foretrækker) tankeformen ned i det tættere stof på astralplanet. Tankeformens vibrationer forplanter sig som en "syngende farve" i alle retninger, og idet vibrationerne når længere og længere ud, tiltrækkes de elementaler, der responderer på den samme farve og frekvens, og de astrale elementaler forenes med tankeformen.

Mesteren Koot Hoomi taler i det før omtalte brev meget tydeligt om dette farvesprog. Han siger:

"Hvorledes skulle det være muligt at gøre sig forståelig for – i virkeligheden beherske – disse halvintelligente kræfter, hvis måde at meddele sig på ikke er udtalte ord, hvis det ikke kunne ske ved hjælp af lyd og farve – ved et gensidighedsforhold mellem disses vibrationer? For lyd, lys og farve er de hovedfaktorer, der danner disse grader af intelligenser, disse væsener, hvis tilværelse I ikke har nogen forestilling om, og som man har forbudt jer at tro på. Ateister og kristne, materialister og spiritister – alle taler imod en sådan tro – og naturvidenskaben stiller sig endnu stærkere afvisende over for en så nedværdigende overtro end nogen anden retning."⁵

De, der har studeret fortiden, vil af og til have stødt på mystiske hentydninger til et farvesprog – de ved, at i det gamle Egypten blev de hellige håndskrifter udført i forskellige farver, og at fejltagelser ved deres kopiering blev straffet med døden. Men selvom det er fristende at gå dybere i dette emne, skal der ikke her tages en afstikker fra det egentlige emne, der handler om den kendsgerning, at kommunikation mellem elementaler sker ved hjælp af farver, og at farvesproget er lige så forståeligt for dem, som ord er for mennesker.

Den "syngende farves" kvalitet (frekvens) afhænger af det motiv, der inspirerer tankeformens skaber. Hvis motivet hovedsagelig er positivt, kærligt og humanitært, tiltrækker tankeformens farve en elemental, der er i overensstemmelse med det karaktertræk, som motivet har tilført tankeformen. Elementalen smelter sammen med tankeformen, idet den – så at sige – beliver den, og på denne måde skabes der et væsen med en positiv energi i den astrale verden. Men på den anden side – hvis motivet er negativt, hævngherrigt og ondskabsfuld – vil tankeformens farve tiltrække en elemental, der efter samme princip er i overensstemmelse med motivets negative karaktertræk. Elementalen smelter ligeledes sammen med tankeformen og beliver den, og der er på denne måde skabt et selvstændigt væsen i den astrale verden – et væsen med en ondsindet karakter.

En vred tanke vil eksempelvis frembringe et rødt lysglimt med en bestemt farvetone. Årsagen er, at tankeformens frekvens skaber denne røde farve – og det stærke røde glimt vil tiltrække responderende elementaler. De strømmer til, og en af dem smelter sammen med tankeformen, som nu bliver i stand til at fungere som en selvstændig enhed med mulighed for ødelæggende og opløsende påvirkning af omgivelserne. Mennesket ved ikke, at det uafbrudt kommunikerer i dette farvesprog, og at det samler disse sværme af elementaler omkring sig, når de beliver de skabte tankeformer, men på denne måde befolker et menneske konstant sin bane i rummet med væsner, der er skabt af drømme, ønsker, indfald og begær.

---

5 A.P. Sinnett: *The Occult World*, p. 100

Disse "engle" og "djævl", der er skabt af mennesket selv, omgiver mennesket. Det er væsener, der skaber sorg eller glæde hos andre – og sorg eller glæde hos mennesket selv. Et menneske har i sandhed følgeskab af en selvskabt karmisk hærskere.

Clairvoyante mennesker kan se de skiftende farveglimt i menneskets aura. Enhver tanke og enhver følelse viser sig i auraen og bliver synlig for det astrale syn. De, der er længere på vejen end den gennemsnitlige clairvoyante, kan også se tankeformerne og den virkning, der skabes ved farveglimtenes udbrud mellem elementalerne.

Tankeformernes aktivitet

Når en tankeform er belivet af en elemental, afhænger tankeformens livsperiode dels af styrken af den energi, som mennesket satte bag skabelsen af tanken – dels af den næring, som tankeformen får tilført efter dens skabelse ved gentagelse af den samme tanke. Tankeformernes liv og kraft kan løbende forstærkes ved gentagelse, og en tanke, som man ruger over, eller som gentages i meditation, opnår stor stabilitet på de indre planer. Desuden tiltrækker og styrker tankeformer af lignende art hinanden, for de forenes i en samlet tankeform af stor kraft og styrke, som er en aktiv kraft i den astrale verden.

Tankeformerne er altid forbundet med den person, der har tænkt tankerne. De er forbundet med det – som man i mangel af bedre – kan kalde *et magnetisk bånd*. De tanker, der er sendt ud, vender desuden retur til afsenderen, og samtidig med at de trænger ind i auraen, animerer de ejeren til en gentagelse. Når tankeformen gentages, fornyes dens styrke, og efterhånden skabes der en bestemt tankevane. Årsagen er, at der gradvis dannes en permanent form, som tanken med lethed strømmer ind i. Tankeformens kvalitet kan være af ophøjet natur – for eksempel et altruistisk ideal – men de fleste mennesker skaber desværre begrænsende tankeformer, der står i vejen for åndelig udvikling. Der er derfor god grund til at se nærmere på evnen til at danne vaner, for processen afslører samtidig principperne for, hvordan karmaloven fungerer.

Lad os som et eksempel forestille os et menneske med en fuldt udviklet forstand – et menneske uden fortid. Det er naturligvis en umulighed, men eksemplet vil tydeliggøre netop det punkt, der nu skal belyses. En fuldt udviklet forstand vil være i stand til at fungere helt frit og med fuldkommen selvbestemmelse. Hvis man nu forestiller sig, at forstanden skaber en tankeform, og at den gentager den adskillige gange, indtil en bestemt tankevane er dannet, har den opbygget en kanal, som tanken ubesværet og ubevidst kan glide ind i, og som forstanden tilfører kraft, uden at viljen bevidst medvirker. Lad os desuden antage, at forstanden begynder at tage afstand fra denne tankevane, for den begynder at opleve vanen som en klods om benet og som en modstand mod fremskridt – selvom den oprindeligt var skabt ved en helt frivillig tankeproces. Indtil dette punkt har vanen været en lettelse, for tanken har kunnet benytte en færdigbygget kanal, som den mentale energi uden modstand kunne strømme igennem, men nu opleves vanen som en begrænsning.

Hvis forstanden nu ønsker at befri sig for vanen, kan det *kun* ske i kraft af en ny frivillig tankeproces, som har til formål at erstatte, udsulte og til sidst helt ødelægge denne levende lænke. Der er i virkeligheden tale om en lille karmisk cyklus.⁶

---

⁶ Med karmisk cyklus mener man en begrænset tidsperiode i form af evolution, manifestation etc., der som en spiralformet bue vender tilbage til et punkt, der ligger højere – men samtidig svarer til – udgangspunktet.

Den frie tænkeevne dannede frivilligt en vane, og forstanden var tvunget til at arbejde indenfor vanens begrænsning. *Men den beholder samtidig sin frihed indenfor begrænsningen*, og den kan derfor modarbejde vanen indefra, indtil den er tilintetgjort. Det er naturligvis ikke muligt at finde et fuldkomment frit menneske, for alle kommer til verden begrænset af fortidens lænker – men processen foregår på denne måde. Tænkeevnen smeder lænken, lænken slides af tanken, men efterhånden som lænken slides, bliver det også muligt for tanken at file lænken helt over.

Ejeren af en tankeform kan også rette tankeformen direkte imod en bestemt person, og tankeformen vil kunne gavne eller skade vedkommende afhængig af motivet og dermed af den belivende elementals natur. Der er ikke tale om poetisk hjernespid, når åndsvidenskaben oplyser, at positive ønsker, bønner og kærlige tanker gavner de personer, de er rettet imod. Tankeformerne kan danne en beskyttende hærske omkring de mennesker, der tænkes på, og de kan forbygge dårlige indflydelser eller potentielle farer.

Et menneske skaber og udsender ikke alene sine egne tankeformer, det fungerer desuden som en magnet for tilsvarende tankeformer, der tænkes af andre. Fra astralplanet tiltrækker tankeformen andre lignende tankeformer, som er i overensstemmelse med den skabte tankeform. Mennesket *kan* på denne måde have stor gavn af energierne udefra, men det afhænger af mennesket selv, om de kræfter, som det tiltrækker, vil gavne eller skade.

Hvis et menneskes tanker er kærlige, stærke og sande, vil det tiltrække myriader af positive energier, og det vil ofte undre sig over, hvor kraften til at udføre, hvad der virker uoverkommeligt (og som i virkeligheden også langt overstiger dets egne kræfter) kommer fra. På samme måde vil et menneske, der tænker hadefulde, lave og uærlige tanker, tiltrække herskare af negative energier, og det vil derved forøge sin egen energi i negativ retning. Det kan medføre, at det begår forbrydelser, som vil ryste mennesket, når det ser tilbage på dem. Derfor hører man mennesker sige, at: *"Jeg ved ikke, hvad der skete – der fór en djævel i mig!"* Og det er faktisk sandt, for de dæmoniske kræfter, som menneskets ondsksfulde tanker har tiltrukket, tilførte faktisk energi og styrke udefra.

De elementaler, der beliver tankeformer – positive eller negative – strømmer til udefra og forbinder sig dels med elementalerne i menneskets astrallegeme, dels med de elementaler, der beliver menneskets egne tankeformer. Selvom elementalerne kommer udefra, arbejder de nu som en integreret del af menneskes natur. Men elementalerne er kun i stand til at gøre det, hvis der allerede findes identiske elementaler, som de kan forbinde sig med i mennesket. Er elementalen af en anden art, fordi den har en anden farve og frekvens, vil tankeformen frastøde den. Et udviklet menneske med høj moral og positiv udstråling vil alene i kraft af sin aura – sin energiudstråling – frastøde alle negative kræfter. Auraen danner en beskyttende energimur, og holder negative indflydelser på afstand.

Der findes en anden form for elemental påvirkning, som har meget vidtrækkende konsekvenser, og som derfor ikke kan ignoreres i dette indledende overblik over de kræfter, der skaber karma. I brevet fra Koot Hoomis siger mesteren, at disse tankeformer danner en strøm, der *"virker tilbage på enhver sensitiv eller modtagelig organisme, der kommer i berøring med den i forhold til dens dynamiske intensitet."* Til en vis grad må elementalen derfor påvirke næsten enhver, men jo mere sensitiv organismen er, desto større er virkningen.

Elementaler har en tilbøjelighed til at tiltrække andre elementaler af lignende art. De samler sig i grupper, og når et menneske udsender en tankeform, skaber og vedligeholder tankeformen ikke alene en magnetisk forbindelse med den, der skabte tankeformen, men den tiltrækker desuden andre tankeformer af lignende type. Disse grupper af elementaler hober sig sammen på astralplanet og danner enten et positivt eller et negativt elementarvæsen, der er legemliggjort i et slags fællesvæsen. Disse ophobninger af beslægtede tankeformer er årsag til fænomenet kollektiv bevidsthed, der kendes fra de karakteristiske og ofte stærke fælles overbevisninger, der deles i en familie. Det samme fænomen ses desuden i større målestok som forskellige lokalområders ofte særprægede overbevisninger eller som den nationale mentalitet. Disse enorme ophobninger af tankeformer danner den offentlige mening, for de danner en slags astral atmosfære, som familien, lokalområdetets befolkning eller landets borgere ser alting igennem. De kollektive tankeformer farver det, som blikket rettes imod, og tankeformerne responderer ved at påvirke astrallegemet, hvis det indeholder tilsvarende vibrationer. Det medfører, at de karmiske omgivelser i en familie, i en social klasse, i et lokalområde eller i en hel nation i høj grad former det enkelte menneskes aktiviteter og begrænser dets evne til at udtrykke de egenskaber, det er i besiddelse af. Når en ny ide præsenteres for et menneske, er det kun i stand til at se ideen gennem den atmosfære, som omgiver det, og den farver og fordrejer ideen ganske betydeligt. At de karmiske begrænsninger på denne måde er både kraftfulde og omfattende, er nemt at fatte.

Den indflydelse, som disse flokke af elementaler er årsag til, er imidlertid langt fra begrænset til mennesket og dets astrallegeme. Når et sådant kollektivt væsen er dannet af destruktive tankeformer, bliver de belivende elementaler en destruktiv kraft, der ofte er årsag til ødelæggelse på det fysiske plan. De kan danne en malstrøm af opløsende kræfter, der forårsager "ulykker" som for eksempel uvejr, tornadoer, orkaner, jordskælv, oversvømmelser o.l. Der er selvsagt behov for at belyse disse karmiske virkninger senere.

Karmas principielle grundlag

Forholdet mellem mennesket, det elementale rige og tænkeevnens formende og dermed skabende kræfter er nu beskrevet. Tænkeevnen er i sandhed skabende, idet den former tanker og giver dem selvstændigt liv. Dermed er grundlaget for at forstå, hvordan karma opbygges i en livsperiode, og hvordan karma påvirker det enkelte menneske.

Ordet "livsperiode" anvendes bevidst, fordi man ved et liv sædvanligvis forstår alt for lidt, når det bruges i den almindelige betydning af en enkelt inkarnation. Og man forstår for meget, når man benytter udtrykket i betydningen *hele livet*, som består af utallige inkarnationer i fysiske legemer og af utallige livsperioder uden et fysisk legeme. Med "en livsperiode" menes der en lille livscyklus, der indebærer, at mennesket erhverver fysiske, astrale og mentale erfaringer. Og denne cyklus indbefatter desuden hele tilværelsen i efterlivet indtil mennesket igen vender tilbage til tærsklen af et nyt fysisk liv. Denne livscyklus omfatter fire stadier, som sjælen *skal* passere for at fuldføre en livscyklus. Disse fire stadier gennemlevs igen og igen under pilgrimsrejsen gennem den nuværende menneskehed. Uanset hvor forskellige erfaringerne uundgåeligt vil være i hver livsperiode – både hvad angår kvalitet og kvantitet – vil perioden dog altid (for gennemsnitsmenneskets vedkommende) omfatte disse fire stadier og ikke andre.

Det er af vigtighed at gøre sig det klart, at tilværelsen uden for det fysiske legeme er af betydelig længere varighed end tilværelsen i det fysiske legeme. Og de karmiske

lovmæssighedens funktion kan ikke begribes, medmindre sjælens liv og aktiviteter i den ikke-fysiske tilværelse studeres og forstås. En mester har bekræftet, at livet uden for det fysiske legeme er det virkelige. Han sagde:

"Vedantinerne, som anerkender to typer af bevidst tilværelse – den fysiske og den åndelige – henviser kun til den sidste som en ubestridelig virkelighed. Hvad det fysiske liv angår, da regnes det – på grund af dets foranderlighed og kortvarighed – for kun at være en illusion, skabt af sanserne. Menneskets liv i de metafysiske regioner må betragtes som en virkelighed, fordi det er dér, menneskets uendelige, uforanderlige, udødelige sjæl, sutratma, lever. Derfor er det, der kaldes livet efter den fysiske død, det eneste virkelige, og det fysiske – herunder selve personligheden – er kun illusorisk".⁷

I det fysiske liv kommer sjælen primært til udtryk gennem skabelse af tankeformer. Men for at gøre det muligt at forstå karmas arbejde med blot nogenlunde nøjagtighed, er det nødvendigt at analysere og beskrive udtrykket "tankeform" mere detaljeret. Når sjælen former en tanke, skaber den et mentalt billede, der kaldes en "tankeform".⁸ Men i det følgende benyttes udtrykket "*mentalt billede*" til udelukkende at betegne den *aktuelle* skabelse af en tankeform, og dermed reduceres udtrykket til en beskrivelse af dette *første stadie* af, hvad der ellers i almindelighed kaldes en tankeform.

Når et mentalt billede er skabt, knyttes det til den, der har skabt det, og det udgør dermed en del af dette menneskes bevidsthedsindhold. Det mentale billede er en levende, vibrerende form af uhyre fint mentalt stof. Det repræsenterer et ord, der er tænkt, men endnu ikke er udtalt. Det er undfanget, men endnu ikke født. Studerende bør forsøge at koncentrere tanken på dette mentale billede og forsøge at få en forestilling om det – isoleret fra alt andet – bortset fra de associationer, som det vil skabe på andre planer end dets eget.

Det mentale billede danner som sagt en del af dets skabers bevidsthedsindhold. Og det kan ikke skilles fra dets skaber, som fører det med sig i sit fysiske liv. Det mentale billede tages med gennem dødens porte og ind i livet efter livet. Hvis dette menneske på sin videre rejse gennem de indre verdener passerer et område, hvor stoffet er finere end det stof, det mentale billede er opbygget af, efterlades det mentale billedes tættere stof på et plan, der svarer til billedets stoftæthed og frekvens. Men den mentale *støbeform* – grundformen – tager mennesket med sig. Når mennesket før eller siden vender tilbage til planet med det tættere stof, vil stoffet fra det mentale billede igen blive tiltrukket af ejeren og bygget ind i den mentale støbeform, og derved reproduceres den oprindelige tættere form. Det mentale billede kan "ligge i dvale" i lange tidsperioder, men det kan til enhver tid genoplives. Enhver ny impuls fra dets skaber – eller fra væsener af samme type som dets skaber – vil aktivere og forøge det mentale billedes livskraft og modificere dets form. Disse processer sker i overensstemmelse med bestemte naturlove, og summen af mentale billeder danner karakteren. Det ydre afspejler det indre. Og ligesom en cellemasse i kropsvævet modificeres af livets processer, på samme måde modificeres de mentale billeder, der indbygges i sjælen som en kvintessens og giver den sit karakteristiske særpræg. Når man ved, hvordan karma dannes, vil disse forandringer opleves som logiske.

---

⁷ *Lucifer*, okt. 1902. Artiklen, *Life and Death*.

⁸ Se foran og følgende.

Sjælen benytter forskellige kræfter og forskelligt materiale til sit skabende arbejde med dannelsen af mentale billeder. Sjælen kan stimulere billeddannelsen ved hjælp af begær (kama), og derved kan den skabe billedet i overensstemmelse med begærets styrke og krav. Den kan også skabe på grundlag af et ophøjet ideal, og billedet vil da blive formet i overensstemmelse med dette motiv. Eller den kan anvende rent intellektuelle begreber og danne billedet derefter. Men hvad enten motivet er højt eller lavt, intellektuelt eller følelsesbetonet, offervilligt eller ondskabsfuldt, guddommeligt eller animalt – så skaber sjælen altid *et mentalt billede* i mennesket. Det mentale billede er et produkt af den skabende sjæl, og den individuelle karma er afhængig af billedets eksistens. Uden dette mentale billede ville der ikke eksistere nogen individuel karma, som kan knytte de forskellige livsperioder til hinanden. Tænkeevnen – den manasiske egenskab – skal være til stede, for det er tænkeevnen, der programmerer det permanente element, som opsamler og opbevarer den individuelle karma. Og det er forklaringen på, at der ikke kan skabes individuel karma, som strækker sig gennem døden til genfødsel, i mineral-, plante- og dyreriget, for i disse riger findes der ingen manas.

Herefter skal den første oprindelige og primære tankeform undersøges i forhold til den sekundære – det vil sige den rene og enkle tankeform i forhold til den belivede, som er det mentale billede på det lavere astralplan. Hvordan foregår det? For at bruge det nævnte symbol som eksempel kan man sige, at det er skabt ved, at *det tænkte ord* er blevet til *det udtalte ord*. Sjælen "udånder" tanken, og lyden antager form i astralt stof. Princippet er det samme, som når Det Ene Livsvæsens tanke manifesterer Universet. Når processen er udåndende, svarer menneskesjælens mentale billeder til Det Ene Livsvæsens manifesterede Univers.

Mennesket befolker på denne måde sin bane i rummet med sin egen verden. Det mentale billedes vibrationer tiltrækker tilsvarende vibrationer i det tættere astrale stof, og dermed dannes den sekundære tankeform, som i åndsvidenskaben kaldes det astro-mentale billede. Selve det mentale billede bliver – som sagt – i sin skabers bevidsthed, men dets vibrationer rækker ud over denne bevidsthed og reproducerer formen i det lavere astralplans tættere stof. Det er denne form, der danner et hylster. Man kan sige, at den indkapsler en lille del af dette plans elementale energi, der specialiseres så længe formen består. Tanken – det manasiske element i formen – tilfører et stænk af individualitet til den elementale energi, der beliver den.

Det er dette aktive væsen, der omtales i mesterens beskrivelse, og det er dette astro-mentale billede, som knytter sig til sin skaber på astralplanet via det omtalte magnetiske bånd. Gennem denne forbindelse virker det tilbage på sin kilde – det mentale billede – og samtidig påvirker det andre tilsvarende mentale billeder. Et astro-mentalt billedes livsperiode kan være lang eller kort. Det afhænger af omstændighederne, og når det forsvinder, sker det uafhængigt af dets kilde. Enhver frisk impuls, som det astro-mentalt billede modtager, vil resultere i, at der på ny skabes en astral genpart – ligesom enhver gentagelse af et ord resulterer i en ny form.

Det mentale billedes vibrationer går ikke alene nedad til det lavere astrale plan, men det går desuden opad til nogle af de højere åndelige planer⁹. Og ligesom vibrationerne er årsag til skabelse af en tættere form på det lavere plan, på samme måde skaber de en langt finere form (som reelt ikke er en form set fra menneskets

---

⁹ Disse udtryk "opad" og "nedad" er vildledende, for planerne gennemtrænger naturligvis hinanden.

niveau) på det højere plan i *Akasha*¹⁰ – ursubstansen, der udstrømmer fra selve Logos. I Akasha opbevares alle former. Det er skatkammeret, hvori den universelle tankeskatte opbevares – det mægtige forråd af alle ideer, der skal legemliggøres i Kosmos. Og i Akasha indgår også alle vibrationerne fra Kosmos – alle intelligensers tanker og alle væseners begær, alle handlinger, der er udført på alle eksistensplaner af alle former.

Alle disse former fremkalder hver især deres særlige indtryk, men for mennesket er de formløse. For høje åndelige intelligenser repræsenterer de velformede billeder af alt, hvad der sker og er sket, og disse *akashiske billeder* bevares permanent. De akashiske billeder er de sande karmiske optegnelser – *Lipikaernes Bog*¹¹ – som kan læses af enhver, der har udviklet "*Dangmas åbne øjne*".¹² Dermed menes der, at en trænet og fokuseret clairvoyant iagttager med sit astrale syn er i stand til at se en genspejling af disse akashiske billeder – på samme måde som et filmapparat kan vise en scene fra fortiden – korrekt i selv de mindste detaljer – på et filmværk. Alle begivenheder i alle tider er opbevaret i de akashiske optegnelser, og den trænedes seer kan med sit astrale syn iagttage et flygtigt, levende billede af disse optegnelser, der ses som et drama, der udspilles på astralplanet. Hvis man er i stand til at følge denne meget ufuldkomne beskrivelse, vil det være muligt at danne sig en svag forestilling om karma, når den viser sig som årsag.

Det mentale billede, som en sjæl skaber, og som er forbundet med sjælen, findes som et billede i Akasha. Det astro-mentale billede – det aktive, belivende væsen – vil svæve omkring på astralplanet og være årsag til utallige virkninger, som alle vil være en kopi af dette billede og stå i forbindelse med det som led i en kæde. Og derfor er det muligt ved hjælp af denne kæde at spore årsager og virkninger tilbage til dets skaber. I enhver kæde er kædens led støbt ud af menneskets egen substans, da tanken tog form af det astro-mentale billede – og den kan identificeres ved hjælp af sin egen frekvens og farvetone. Selvom mange kæder kan være indvævet i én virkning, vil hver enkelt kæde alligevel kunne ses, og den vil kunne spores tilbage til sit oprindelige ophav – den sjæl, som skabte det mentale billede.

På denne måde kan man – ved hjælp af menneskets langsomme hjerne og jordbundne intelligens, som udtrykker sig i et mangelfuldt sprog – gøre et forsøg på at beskrive den måde som Karmas Herrer (de høje væsener, der styrer den karmiske lov) med ét enkelt blik er i stand til at vurdere den individuelle ansvarlighed. Sjælen har det fulde ansvar for de mentale billeder, den skaber, og et delvist ansvar for de mentale billeders vidtrækkende virkninger, som selvsagt varierer i størrelse og styrke, da der i enhver virknings årsag indgår andre karmiske tråde. På denne måde bliver det også nemt at forstå, hvorfor *motivet* spiller en så fremtrædende rolle i udarbejdelsen af karma, og hvorfor handlingerne er relativt underordnede. Der fokuseres på den bagvedliggende skabende kraft – og derfor udarbejdes karma på hvert eksistensplan i overensstemmelse med motivets elementer – og alligevel udgør processen en helhed, idet eksistensplanerne er indbyrdes forbundet og udgør en uadskillelig enhed.

---

10 Akasha betyder "æter" eller "primærrum" (det femte element). Akasha er det immaterielle stof, der udgør det lufttomme rum i Universet såvel som mellem atomerne. Akasha er derfor den æteriske ursubstans – det første manifesterede element i Solsystemet. Akasha er det oprindelige stof, hvorefter alt har udviklet sig. Men i den senere åndsvidenskabelige litteratur anvendes udtrykket udelukkende om stoffet på det øverste mentalplan, som er center for "naturens hukommelse" – den såkaldte Akashakronik.

11 H.P. Blavatsky: *The Secret Doctrine*, bind 1, p. 157-159

12 H.P. Blavatsky: *The Book of Dzyan*, Stanze I, p. 77.

Når visdomsreligionens lysbringende begreber nu strømmer over verden, vil den kaste lys ind i mørket og afsløre den absolutte retfærdighed, som fungerer bag alle de tilsyneladende uoverensstemmelser, disharmonier, modsigelser og tilfældigheder, som livet udfolder. En uendelig visdom og kærlighed styrer verden med absolut retfærdighed og leder alt og alle fremad til fred og harmoni – til fuldkommenhed og lyksalighed.

Et skema over de bevidsthedsplaner, der danner karma som årsag, vil måske gøre forklaringen mere forståelig. Formålet med skemaet er alene at give et overblik uden detaljer. Ifølge åndsvidenskaben ser det ydre og det indre menneske sådan ud:

Resultaterne vil vise sig i mennesket som tendenser, evner, talenter, holdninger, omgivelser etc. – hovedsagelig i fremtidige inkarnationer. Og de vil blive aktiveret i overensstemmelse med bestemte love.

Detaljerne i skabelse af karma

Grundlæggende er det nødvendigt at acceptere, at det er menneskets *sjæl*, der skaber karma. Sjælen er et væsen under udvikling – en levende individualitet, der vokser i visdom og sjælelig udvikling efterhånden som den vandrer fremad på sin bane i den æoniske¹³ evolution. Det er også nødvendigt at acceptere, at højere og lavere manas dybest set er identiske. I studiet skelnes der imellem højere og lavere manas og højere og lavere kama for at skabe forståelse, men det eneste, der adskiller dem, er deres forskellige funktioner. Dybest set er de ikke forskellige af natur. Højere manas kaldes også kausalplanet (årsagsplanet), og højere manas er sjælens eget plan. Her findes de akashiske optegnelser, der udgør de karmiske årsager. Og her har sjælen fuld bevidsthed om sin egen fortid. Sjælens verden er ideernes plan og højere manas repræsenterer højere eller abstrakt tænkning. Lavere manas repræsenterer menneskets konkrete tænkning. Når sjælen undfanger en ide på kausalplanet (højere manas), giver den ideen konkret udtryk i lavere manas – det lavere mentalplan – ved at danne mentale billeder af planets stof. De akashiske optegnelser findes her som spejlbilleder af kausalplanets Akasha.

For gennemsnitsmenneskets vedkommende er lavere manas (de konkrete tanker) som regel nært forbundet med følelseslivet (kama), og dermed med astralplanet, idet de fleste tanker aktiveres af følelseslivet. Denne blanding af tanker og følelser kaldes kama-manas. Tankerne bliver således tilsløret af astralt stof – de indhylles i kama – og tankerne farves af begærenaturen. Tanken er derfor i høj grad blændet af det astrale stof, som tilslører den. Tanken er således kun udtryk for en begrænset del af hele menneskets manasiske bevidsthed, og denne del består – for de fleste menneskers vedkommende – kun af et afgrænset udvalg af de mest markante erfaringer fra den aktuelle inkarnation, som i øjeblikket er under udvikling.

De fleste mennesker ser udelukkende livets hensigt fra et praktisk synspunkt, og for dem repræsenterer impulserne fra lavere manas "samvittighedens stemme", som på en tåget og ubestemmelig måde respekteres som noget overnaturligt ... som "Guds stemme". Men som studerende er det vigtigt at fastholde, at lavere manas blot er en del af højere manas, ligesom solstrålen blot er en del af Solen, som er årsagen til strålen. Højere manas – menneskets indre sol – skinner altid fra kausalplanets himmel. Strålen – lavere manas – gennemtrænger astralplanet – men hvis de betragtes som to (undtagen af pædagogiske grunde som i dette tilfælde), kan der nemt opstå begrebsforvirring.

Sjælen er således et væsen, der udvikler sig og vokser – og kapaciteten øges. En inkarnation kan sammenlignes med en hånd, der stikkes ned i vandet for at gribe en genstand, og når hånden trækkes tilbage, fastholdes genstanden. Sjælens vækst afhænger af værdien af de genstande, der hentes op fra vandet. Betydningen af sjælens arbejde vil – når det inkarnerede menneske efter den fysiske død trækkes tilbage – afhænge af de erfaringer, der blev indhøstet og menneskets efterfølgende bearbejdning af livets hændelser på astralplanet.

---

13 Æon stammer fra det græske "aiōn", der betyder "evighed". I generelt sprogbrug er æon et meget langt tidsrum – en evighed.

Det svarer til en landmand, der går ud på marken en tidlig morgen og slider og slæber i regn og i solskin, i hede og i kulde og først vender hjem om aftenen efter endt arbejdsdag. Men landmanden er samtidig markens ejer, og hele resultatet af dagens slid og slæb kommer ham selv til gode. Enhver personlighed er en del af den relativt evige og individuelle sjæl. Personligheden er i en periode sjælens aktive repræsentant i den lavere verden, og personligheden må nødvendigvis være mere eller mindre udviklet afhængig af sjælens samlede udviklingstrin. Har man forstået dette princip rigtigt, vil følelsen af at personligheden behandles uretfærdigt, fordi den påtager sig den medfødte karma, forsvinde (en misforståelse, man til tider møder hos nye åndsvidenskabeligt studerende). For det er indlysende, at det er sjælen, der skabte karma, og det er også sjælen, der høster karma. Landmanden, der såede sæden, skal også høste den. Det arbejdstøj, han var iført, da han såede, blev ganske vist slidt i perioden, der gik fra såningen til høsten, og derfor er det nødvendigt at høste i nyt arbejdstøj – men det er stadig "landmanden", der både sår og høster. Og hvis han sår for lidt eller for dårlig udsæd, da vil udbyttet fra høsten blive derefter.

På de tidligere stadier vil sjælens vækst gå langsomt fremad¹⁴, for personligheden vil vakle planløst rundt drevet af sine begær, for det giver konstant efter for de forskellige fristelser på det fysiske plan. De mentale billeder, som skabes, vil derfor hovedsagelig være motiveret af lidenskab og begær, og derfor vil de astro-mentale billeder være mere spontane og kortvarige end stærke og længerevarende. De astro-mentale billeders holdbarhed vil afhænge af i hvilken grad de manasiske elementer bidrager til sammensætningen af det mentale billede. Koncentreret og fokuseret tænkning vil danne mentale billeder med klare omrids og dermed også astro-mentale billeder, der er stærke og solide. Og livet vil blive levet målrettet. Der vil blive dannet et ideal, som tanken igen og igen vender tilbage til og evaluerer. Dette mentale billede får efterhånden en afgørende indflydelse på det mentale liv, og sjælens kræfter vil i det store og hele blive styret af det.

Men hvordan bidrager det mentale billede til at danne menneskets karma? I løbet af et fysisk liv danner mennesket utallige mentale billeder. Nogle er stærke og klare, og de tilføres løbende ny kraft på grund af gentagelse af de samme mentale impulser. Andre er svage og ubestemte. Nogle er dårligt nok formet, før tanken igen skifter retning. Og når døden indtræder, er sjælen omgivet af alle disse mentale billeder, der er vidt forskellige både hvad angår karakter, styrke og målrettethed. Nogle er udtryk for åndelig stræben – af længsel efter at tjene et højere ideal og af en sult efter viden og forståelse. Der er billeder, som er dannet i de øjeblikke, da sjælen aflagde oprigtige løfter om at dedikere sig til det højere liv. Andre er rent intellektuelle – klare, funklende tankebilleder, som er resultatet af dybe studier. Atter andre er udtryk for en stemningsfyldt og lidenskabelig natur – de udstråler kærlighed, medfølelse, ømhed, hengivenhed, vrede, ærgerrighed, stolthed og begær. Og endelig er der billeder, der er skabt af lidenskaber, hvor tanken blev styret af grådighed, alkoholisme eller upassende seksualitet. Enhver sjæl har sin egen bevidsthed, der er fyldt af disse mentale billeder, som er resultatet af sjælens tankeliv. Enhver tanke – selv den mest flygtige – har efterladt et spor. De astro-mentale billeder kan i mange tilfælde for længst være forsvundet. Nogle har måske kun haft styrke nok til at leve nogle få timer – men de mentale billeder er sjælens faste eje. Ikke ét eneste tankebillede mangler. Når sjælen går gennem dødens port til den astrale verden tager den alle mentale billeder med sig.

---

14 Annie Besant: *The Birth and Evolution of the Soul*.

Kama-loka – astralplanetes lavere region – er begærets sted. Det er delt i flere "lag" eller underplaner. Straks efter døden ankommer sjælen med et begærlegeme (kama rupa), der repræsenterer hele følelseslivet fra den fysiske tilværelse. Alle de mentale billeder, der er dannet af kama-manas, og som derfor er af en grov og lav type, er kraftfulde i de laveste regioner af den astrale verden. En svag og uudviklet sjæl vil fordybe sig i disse billeder og bearbejde dem, og på denne måde vil sjælen forberede sig til en gentagelse af de samme følelser i det næste fysiske liv. Et menneske, der har fordybet sig for eksempel i obscøne seksuelle tanker, og som har dannet denne type mentale billeder, vil ikke alene blive tiltrukket af de steder på Jorden, der står i forbindelse med seksuel tilfredsstillelse. De seksuelle tanker vil løbende blive gentaget som handlinger i tanken, og der vil på denne måde blive skabt stærkere og stærkere impulser, som i fremtiden vil opildne til lignende handlinger på det fysiske plan.

Det forholder sig på samme måde med andre mentale billeder, der tilhører andre regioner af kama-loka, men som også er dannet af stof, der hører til begærnaturen. Efterhånden som sjælen løfter sig fra de lavere til de højere regioner, mister de mentale billeder, der er dannet af de lavere regioners stof, sin kraft. De bliver latente i bevidstheden – eller de bliver "berøvet stof", som H.P. Blavatsky plejede at kalde det. Dermed mente hun, at mentale billeder er i stand til at eksistere uden stofflig manifestation.

Det kama-rupiske legeme renses for sine grove elementer, efterhånden som den lavere personlighed bevæger sig opad – eller indad – mod den mentale verden. Ethvert afkastet legeme – eller enhver "skal" – vil gå i opløsning, når tiden er inde, indtil mennesket endelig er fuldstændig befriet for alle astrale stofformer. Når sjælen reinkarnerer og vender tilbage for at fødes til et nyt fysisk liv, vækkes disse latente billeder til nyt liv. De vil igen tiltrække astralt stof af tilsvarende type, og dermed bliver det muligt for billederne igen at antage form på astralplanet. De indbygges i det astrallegeme, der nu dannes til den nye inkarnation, og udgør potentielle begær og tilbøjeligheder til sindsbevægelser af lavere art.

Det skal bemærkes, at mange af de mentale billeder, der omgiver den sjæl, som ankommer til astralplanet efter den fysiske død, er en kilde til en hel del uro i de tidligere stadier af livet efter døden. Eksempelvis kan religiøs overtro, der kommer til udtryk som mentale billeder af rædselsscener, som *ikke* findes på astralplanet, gøre stor skade.¹⁵

Alle mentale billeder, der er dannet af lidenskaber og begær, er underkastet den proces, der her er beskrevet. Og når sjælen vender tilbage til et nyt fysisk liv, viser de sig som tilbøjeligheder, således som det er beskrevet i *Astralplanet*:

"Lipikaerne, de store karmiske guddomme i Kosmos, vejer – så at sige – enhver personligheds handlinger, når den endelige adskillelse af principperne finder sted i kama-loka, og de giver formen, i hvilken linga sharira¹⁶ dannes ved menneskets næste fysiske fødsel, således, at den bliver et nøjagtigt afpasset udtryk for dets karma."¹⁷

---

15 C.W. Leadbeater: *The Astral Plane*, p. 24-25

16 Linga Sharira er identisk med æterlegemet.

17 C.W. Leadbeater: *The Astral Plane*, p. 51

Når sjælen har frigjort sig fra disse lavere stofformer går den videre til mentalplanet, som i åndsvidenskaben kaldes "*Devachan*". Det svarer til den kristne Himmel, hvor sjælen opholder sig i en periode, der tidsmæssigt står i forhold til hvor rigt eller hvor fattigt forrådet af mentale billeder er. De mentale billeder skal desuden være tilstrækkeligt høje eller rene for at kunne føres med op i denne høje region. Her vil sjælen genfinde enhver af sine ophøjede målsætninger, enhver humanistisk og uselvsk tanke – hvor flygtig den end har været. Og her fordyber sjælen sig i disse billeder, den bearbejder dem, og af dette materiale dannes de kommende livs evner og kræfter.

Livet på mentalplanet er en tid, der er helliget integration af de erfaringer, der er samlet i det fysiske liv. De skal nu indarbejdes i sjælens stof, og det er forklaringen på, at sjælen vokser. Sjælens udvikling er afhængig af antallet og forskelligheden af de mentale billeder, der dannes i livets løb på Jorden. På mentalplanet omdannes de nu til mere permanente typer. Sjælen samler nu alle de mentale billeder, der tilhører en særlig kategori, og uddrager deres essens. Ved hjælp af meditation skaber sjælen et mentalt organ og indpræger den uddragne essens deri, og skaber derved en evne.

For eksempel – et menneske har skabt mange mentale billeder, idet det har stræbt efter kundskab og det har arbejdet på at forstå intellektuelle og ophøjede tanker – men de mentale evner var imidlertid kun gennemsnitlige. Nu afkastes det fysiske legeme, og den afdøde passerer astralplanet og løfter sig til mentalplanet. Her arbejder dette menneske nu videre med alle de mentale billeder, det udvikler dem til evner, og sjælen vender til sidst tilbage til Jorden med en betydelig forbedret tænkeevne – en intelligens der i høj grad er forøget, og som gør det muligt at løse opgaver, som tidligere var umulige. Denne omdannelse af de mentale billeder medfører, at de ikke længere eksisterer i deres oprindelige form. Hvis sjælen i et senere liv ønsker at se dem, som de var, må den kontakte dem i de karmiske optegnelser, hvor de opbevares evigt som akashiske billeder. Denne omdannelse resulterer i, at de ophører med at være mentale billeder, der er skabt af og bearbejdet af sjælen. De forvandles til sjælelige evner – en del af selve sjælens natur.

Hvis et menneske ønsker højere mentale evner, end det for øjeblikket er i besiddelse af, kan det sikre sig udvikling af disse evner ved dybtfølt at ønske det og ihærdigt at stræbe efter at erhverve dem – for stræben i det ene liv bliver til evner i det næste – og ønsket og viljen bliver kraften til at kunne. Men det er vigtigt at huske, at den erhvervede evne altid er begrænset af det materiale, som arkitekten har anskaffet. Intet kan skabes af intet, og hvis sjælen i det fysiske liv forsømmer at styrke kræfterne – hvis der ikke spredes sædekorn på den fysiske mark, kan man ikke forvente, at der senere kan høstes på mentalplanet.

Mentale billeder, der løbende er gentaget, men som ikke har en ægte søgende karakter – det vil sige, at de ikke er motiveret af et oprigtig ønske om at kunne og gøre mere, end de nuværende kræfter tillader – bliver til tankevaner. Tankevaner vil sige kanaler, som den mentale energi let og uden modstand kan flyde igennem. Derfor er det vigtigt at undgå, at tænkeevnen beskæftiger sig med tilfældige og uvæsentlige emner, for den halvbevidste tanke skaber stereotype mentale billeder og vender konstant tilbage til dem. Dermed vedligeholdes kanalerne, og desuden dannes der beslægtede kanaler, som den mentale energi vil benytte i fremtiden, ganske enkelt fordi energien vanemæssigt og ubesværet strømmer ind i disse kanaler, for her møder den mindst modstand. Resultatet er, at tænkningen tvinges til at holde sig i de lavere regioner.

Hvis et menneske under sit fysiske liv oprigtigt har ønsket at deltage i en eller anden aktivitet med et humanistisk og åndeligt formål, men er blevet forhindret af omstændighederne, vil det dybtfølte ønske skabe mentale billeder, som vil blive bearbejdet i tanken på mentalplanet, og de vil blive omsat til handling, når sjælen igen inkarnerer på det fysiske plan. Hvis det mentale billede blev motiveret af et stærkt ønske om at handle for at skabe rigtige menneskelige relationer, vil det medføre, at tankerne om disse handlinger udføres mentalt på mentalplanet, og denne udførelse (genspejlingen af selve billedet) opbevares i sjælen som et forstærket mentalt billede af en handling. På det fysiske plan vil billedet blive omsat til en indre impuls til at udføre den ønskede handling i samme øjeblik, der opstår en gunstig lejlighed til, at den oplagrede tanke kan komme til udtryk som handling. Den fysiske handling er uundgåelig, når det mentale billede først er realiseret som handling på mentalplanet.

Den samme lovmæssighed gælder mentale billeder af en lavere type, selvom de aldrig kan føres fra astralplanet ind på mentalplanet. Årsagen er, at de er underlagt en anden proces, for de lavere mentale billeder gendannes som nævnt, når sjælen vender tilbage til det fysiske liv. Et eksempel kunne være pengebegær, som gentagne gange har været ophav til dannelse af mentale billeder. Disse billeder kan udkrystallisere sig som kriminelle handlinger, når omstændighederne gør det muligt. Karma fungerer som årsag, og den fysiske handling bliver den lovmæssige virkning, når ophobningen af det samme billede når det kritiske punkt, hvor endnu én gentagelse af det mentale billede uundgåeligt vil give sig udslag i handling.

Det må ikke glemmes, at når en handling gentages, får den tendens til at blive automatisk – og denne lov fungerer på andre planer end det fysiske. Hvis en handling rutinemæssigt gentages på de indre planer, vil den blive til en følelsesmæssig eller tankemæssig automatik, og når lejligheden byder sig, vil den blive omsat til en automatisk handling på det fysiske plan.

Når et menneske har begået en forbrydelse, er det ikke usædvanligt at høre ordene: *"Det skete, inden jeg fik tænkt over det!"* Eller: *"Hvis jeg bare havde tænkt mig om, havde jeg aldrig gjort det!"* Det kan være helt i overensstemmelse med sandheden, forudsat at gerningsmandes motiv ikke var gennemtænkt og forsætligt, for det er helt almindeligt, at et menneske er helt uvidende om alle de tanker og billedskabende processer, der er gået forud, og som derfor repræsenterer en række af årsager, der har ført til det uundgåelige resultat.

Således vil en mættet tankeform krystallisere, hvis der bare tilføjes endnu en krystal. En enkelt tankeimpuls får til sidst det hele til at gå over i fast tilstand. Man kan sige, at når samlingen af mentale billeder når mætningspunktet, vil de "stivne i en handling". Og handlingen er desuden uundgåelig, fordi valgfriheden er udtømt.

Når et menneske igen og igen har valgt at danne det samme mentale billede, er det fysiske nødt til at adlyde den mentale impuls. Ønsket om at udføre en handling i det ene liv bliver en tvang til at udføre denne samme handling i et andet. Det ser ud til, at ønsket stiller et krav til naturen, som naturen imødekommer, idet den tilbyder en passende lejlighed, hvor det kan realiseres.¹⁸

Den ydre verdens indflydelse på de mentale billeder, der opbevares i hukommelsen som nøjagtige optegnelser af sjælens fysiske erfaringer, skal også bearbejdes.

---

¹⁸ Se det efterfølgende afsnit om karmas udarbejdelse.

Ved at studere og meditere over disse erfaringer lærer sjælen at se deres indbyrdes forhold, og at se deres værdi som udtryk for den guddommelige tankes arbejde i den manifesterede natur. Kort sagt – ved omhyggeligt at gennemgå de mentale billeder udleder mennesket al den smertelige og glædelige lærdom, som billederne rummer – herunder glæde, der har avlet smerte, og smerte, der har avlet glæde. Sjælen vil lære, at der findes ubrydelige love, som den *må* lære at rette sig efter. Den vil nu forstå, hvad der bragte held og fremgang, og hvad der medførte uheld og modgang. Den vil forstå, hvordan den opnåede, hvad den ønskede, og hvordan den skabte skuffelser. Den vil lære af ubegrundet frygt, af ukloge forventninger, af indbildt styrke, der svigtede, af indbildt viden, der viste sig at være uvidenhed, af tålmodig udholdenhed, der ændrede et forventeligt nederlag til sejr, af ubetænksomhed, der forvandlede den forventelige sejr til et nederlag.

Sjælen filosoferer nu over alle disse indsigter, og ved sin egen alkymi udleder den visdommens guld af denne blanding af erfaringer, så den kan vende tilbage til en ny fysisk tilværelse som en klogere sjæl, der er parat til at omsætte resultatet af det foregående livs erfaringer til praktisk handling i de situationer, som den møder i det nye liv. I det nye liv er de mentale billeder blevet omdannet, og de eksisterer ikke længere som mentale billeder. De findes nu kun i deres oprindelige form i de karmiske optegnelser.

Det er fra erfaringens mentale billeder – og i særdeleshed fra de billeder, der afslører, hvordan lovens overtrædelse har resulteret i lidelse – at samvittigheden dannes og udvikles. I løbet af den lange rækkefølge af fysisk liv fortsætter sjælen med at lade sig styre af begær, og den styrter tankeløst af sted efter ethvert tilbud om begærtilfredsstillelse, og hver gang den stormer frem, støder den imod loven – og den falder og lider. Efter mange identiske erfaringer lærer den omsider, at det medfører lidelse, når den forsøger at tilfredsstille sine begær på en måde, der strider mod loven. Når begæret i et nyt fysisk liv forsøger at lokke sjælen til gentagelser, som er lovstridige, taler fortidens erfaringer til sjælen via samvittighedens stemme. Denne indre stemme kræver at blive hørt – den forlanger, at sanserne tøjles. På det nuværende udviklingstrin har alle – bortset fra de yngste og mindst udviklede sjæle – gennemgået tilstrækkelig mange erfaringer til i store træk at have lært at kende forskel på "ret" og "uret". Det vil sige, at de fleste dybest set ved, hvad der er i harmoni med den guddommelige natur, og hvad der er i disharmoni med den.

Mange livs uddannelse og omfattende erfaringer giver sjælen en klar fornemmelse af de rigtige svar på de vigtigste etiske og moralske spørgsmål. Men hvad angår de mange højere og åndelige spørgsmål, der tilhører det nuværende udviklingstrin, så er erfaringen endnu så begrænset og utilstrækkelig, at svarene stort set er ukendte. De er endnu ikke indarbejdet, og derfor kan de endnu ikke komme til udtryk som samvittighed. Sjælen tager derfor ofte fejl, når der skal tages beslutninger, uanset hvor god hensigten end er, og selvom sjælen anstrenger sig for at forstå situationen og handle rigtigt. Her vil *viljen til at adlyde* koordinere sjælen med den guddommelige natur på de højere planer, og de fejl sjælen begår, med hensyn til *hvordan* den bør adlyde på det lavere plan, vil blive undgået i fremtiden.

Den smerte, sjælen oplever, idet den erkender, at den har forbrudt sig mod loven, vil lære den, hvad den tidligere ikke forstod, og de smertelige erfaringer vil blive indarbejdet i samvittigheden, der gradvis bliver i stand til at advare den mod at begå lignende fejl i fremtiden. Den vil lidt efter lidt – gennem lidelsen – få glæden af en dybere forståelse af det guddommelige i naturen – af selvbevidst harmoni med livets lov – af selvbevidst samarbejde med udviklingens mægtige proces.

Den karmiske lov repræsenterer bestemte principper, og når de mentale billeder bearbejdes bliver de årsager til at:

Ønsker og begær	bliver til	evner og anlæg.
Gentagne tanker	bliver til	tendenser.
Vilje til at udføre	bliver til	handling.
Erfaringer	bliver til	visdom.
Smertelige erfaringer	bliver til	samvittighed.

Den metode, som den karmiske lov anvender til arbejdet med de astro-mentale billeder, behandles i det følgende afsnit.

Udarbejdelsen af karma

Når sjælen på mentalplanet har bearbejdet livet og har assimileret alt, hvad den er i stand til af det erfaringsmateriale, som den har samlet i løbet af det seneste fysiske liv, længes den igen efter en ny inkarnation, fordi begæret har skabt lænker til den fysiske tilværelse. Det sidste stadie af den cykliske livsperiode ligger nu foran sjælen – et stadie, hvor sjælen igen "klæder sig på" til et nyt fysisk livs erfaringer – et stadie, som afsluttes ved fødsels port.

Sjælen befinder sig på kausalplanet – det højere mentalplan – og når den overskrider det højere mentalplans tærskel og bevæger sig ned på det lavere mentalplan for at indlede sin nye inkarnation, medbringer den udbyttet af sit arbejde på de indre planer. Hvis det er en ung sjæl, har den et begrænset udbytte med sig. På de tidligere stadier af sjælens udvikling er fremskridtet så langsomt, at kun de færreste kan forestille sig det. I sjælens barndom følger det ene ensformige liv hurtigt det næste, fordi der i de enkelte fysiske liv kun sås lidt, og i det efterfølgende efterliv er der kun modnet en ubetydelig høst. Men efterhånden som evnerne udvikles, øges væksten i et stigende tempo, og den sjæl, der vender tilbage til efterlivet med et stort forråd af erfaringer, forlader det med stærkt forøgede evner, der er udarbejdet i overensstemmelse med de omtalte lovmæssigheder.

Når sjælen forlader kausalplanet for at vende tilbage til fysisk tilværelse, er den udelukkende "iført" sjælslegemet. Sjælslegemet består og vokser igennem hele den samlede individuelle evolution, der strækker sig over utallige liv. Sjælen er omgivet af en aura, der tilhører den som individualitet. Sjælens auraer er mere eller mindre lysende, og de skinner i klare eller mindre klare farvetoner. Deres omrids er mere eller mindre udstrakte og konturerne varierer fra klart afgrænsede til diffuse – afhængig af det udviklingstrin, som den enkelte sjæl har nået. (Den er blevet bearbejdet i den himmelske ild, og den træder nu frem som kong Soma).¹⁹

På det lavere mentalplan ifører sjælen sig en klædning – et mentallegeme af mentalt stof. Og når den forlader det lavere mentalplan på sin videre nedadgående rejse mod et nyt fysisk liv, træder den ind på astralplanet, hvor den iklæder sig et nyt astrallegeme. Disse iklædninger repræsenterer det første resultat af udarbejdelsen af sjælens fortidige karma. De mentale billeder, der blev dannet i fortiden af stof, der blev tiltrukket af begærenaturen, er nu latent til stede i bevidstheden. Det er, hvad H.P. Blavatsky plejede at kalde "*berøvet stof*", som er i stand til at eksistere uden stoflig manifestation.

---

¹⁹ Et mystisk navn – meget betydningsfuldt for den studerende, som forstår den rolle Soma spillede i nogle af de gamle mysterier.

På grund af sjælens iklædning af legemer, der består af stof med identisk vibration og farvetone, antager de mentale billeder igen form, og fra astralplanets stof tiltrækker de øjeblikkeligt de astrale elementer, der er beslægtet med billedernes natur. De indbygges derfor i det astrallegeme, som sjælen må medbringe i den nye inkarnation, i form af ønsker, begær og tendenser til emotioner af lavere art. Når dette arbejde er fuldført – et arbejde, der nogle gange udføres meget hurtigt, men som andre gange medfører et meget langt ophold på astralplanet inden den fysiske fødsel – står sjælen endelig i den karmiske klædning, som den selv har skabt. Den er nu klar til den sidste iklædning af et legeme af kød. Først modtager den sit æteriske legeme,²⁰ der er bygget i overensstemmelse med de stoftyper, som den selv har tiltrukket. Æterlegemet fungerer som en "støbeform" for det fysiske legeme. Både sjælen og personligheden er således helt og holdent menneskets "eget værk". Som et mennesket har tænkt, således er det også blevet. Det fysiske menneskes evner, dets medfødte intelligens, følelsesmæssige tilbøjeligheder etc. – alt i menneskets liv er et direkte resultat af menneskets egen tænkning. Mennesket er i sandhed både en skaber og sin egen skabning i ordenes bogstavelige betydning. *Mennesket er ansvarligt for alt, hvad det er.*

Mennesket evner og mulighed for at give udtryk for disse evner, er i høj grad afhængig af det fysiske og det æteriske legeme. I dette fysisk-æteriske legeme skal mennesket leve i bestemte fysiske omgivelser, og de ydre forhold har stor indflydelse på, hvordan det fysisk-æteriske legeme bliver. I den fysiske verden må mennesket vandre ad en vej, der er virkninger af de årsager, det selv har sat i gang. De fysiske virkninger adskiller sig fra de virkninger, der kommer til udtryk som evner og egenskaber. Mennesket konfronteres med mangfoldige glædelige og sørgelige begivenheder, og de er alle virkninger af kræfter, som det selv har genereret. Dette ufattelige samspil mellem indre og ydre årsager og virkninger antyder, at noget mere og højere end den individuelle og personlige natur spiller ind, for hvordan er det muligt at finde og afstemme menneskets redskaber med de tilbagevirkende omstændigheder, der betinger dem? Det er kun muligt at sige meget lidt konkret om dette område, for åndsvidenskaben oplyser, at det administreres af højt udviklede åndelige intelligenser. Disse åndelige væseners natur overgår langt menneskets meget begrænsede fatteevne. Det eneste, der kan siges med sikkerhed er, at de eksisterer, for deres eksistens kommer til udtryk i deres arbejde. Menneskets forståelse af disse ophøjede intelligenser kan sammenlignes med krybdyrenes forståelse af menneskeriget. Krybdyr ved, at mennesket eksisterer, men de har intet begreb om menneskebevidsthedens funktioner og omfang. Disse store intelligenser kaldes "Lipikaerne" og "de fire Maharajas". Hvor begrænset menneskets viden om lipikaerne er, kan ses af følgende citat:

"Lipikaerne, der er beskrevet i den 6. kommentar til stanza IV, er Universets ånder ... de tilhører det mest esoteriske område af kosmogonien, som ikke kan omtales her. Hvorvidt mestrene – selv de højeste – kender denne engleagtige orden i alle dens tre graders fuldkommenhed, eller om de kun kender den laveste, den, der står i forbindelse med vores verdens optegnelser – det er et spørgsmål, som forfatterinden ikke formår at besvare – dog er hun nærmest tilbøjelig til at hælde til den sidste antagelse. Om den højeste grad vides kun ét – Lipikaerne står i forbindelse med karma – idet de er de direkte "optegnere."²¹

---

20 Tidligere kaldet "linga sharira" – en benævnelse, som har forårsaget stor forvirring.

21 H.P. Blavatsky: *Secret Doctrine*, bind 1, side 153

Lipikaerne er de "andre syv", og de bevogter de astrale optegnelser med de tidligere omtalte akashiske billeder. De står i forbindelse ...

*"– med ethvert menneskes skæbne, med ethvert barns fødsel."*²²

Lipikaerne skitserer formen til æterlegemet (linga sharira), der bliver "støbeform" for det fysiske legeme – et fysisk legeme, der skal være i stand til at give udtryk for de mentale og følelsesmæssige egenskaber, som sjælen, der skal belive og benytte legemet, har udviklet. Åndsvidenskaben oplyser, at Lipikaerne overdrager den æteriske form til "de fire" – Maharajaerne – som ...

*"– er menneskeslægtens beskyttere og desuden karmas håndhævere på Jorden."*²³

Om "de fire" skriver H.P. Blavatsky videre ...

*"Fire vingede hjul på hvert hjørne ... For de fire hellige og deres herskare. Disse er de "fire Maharajaer" eller Dhyān-chohanernes mægtige herskere – devaerne, der behersker de fire verdenshjørner ... Disse væsener står også i forbindelse med karma, for de fysiske og stoflige redskaber er nødvendige for at bringe lovens bestemmelser til udførelse."*²⁴

Når Maharajaerne har modtaget den æteriske form fra Lipikaerne, vælger de det æteriske legemes elementer, der passer til de egenskaber, der skal udtrykkes igennem legemet. Det æteriske legeme bliver på denne måde et egnet redskab for sjælen – et redskab, som både opfylder de betingelser, der er nødvendige for at udtrykke de evner, færdigheder og talenter, som sjælen har udviklet, og som desuden påtvinger sjælen de begrænsninger, der er det nødvendige resultat af de fejl og forsømmelser, sjælen har begået i fortiden. Dette legeme føres af Maharajaerne til det land, den race, den familie og de sociale omgivelser, der repræsenterer de bedste muligheder for at blive konfronteret med den karma, som hinduerne kalder "prarabdha" – *begyndelseskarma*. Det vil sige den del af sjælens karma, der skal udarbejdes i den livsperiode, som nu indledes. Fortidens opsamlede karma kan aldrig udarbejdes i et enkelt liv. Det er ikke muligt at skabe et redskab eller at finde de omgivelser, der er i stand til at udtrykke alle sjælens langsomt udviklede evner, eller de forhold, der kan opfylde alle de betingelser, som er nødvendige for at alle sædekorn, der blev sået i fortiden, kan høstes på én gang. Det ville medføre, at alle de forpligtelser, som den inkarnerende sjæl i løbet af sine utallige liv og lange udvikling har pådraget sig overfor de mange sjæle, den har haft kontakt med, skulle kunne afvikles på én gang.

Der formes i stedet et æterisk legeme, som er i stand til at udtrykke så meget som muligt af den samlede karma, og denne "støbeform" til det fysiske legeme føres til de bedst mulige omgivelser. Det fysisk-æteriske legeme får en plads i livet, hvor sjælen har mulighed for at få kontakt med nogle af de samme sjæle, som den har været i nær kontakt med i fortiden – sjæle som allerede er inkarnerede, eller som vil inkarnere i løbet af den livsperiode, som sjælen nu indleder. Der udvælges et land med religiøse og sociale betingelser, der gør det muligt aktivt at bruge de evner og egenskaber, som sjælen har udviklet.

---

22 H.P. Blavatsky: *Secret Doctrine*, bind 1, side 131

23 H.P. Blavatsky: *Secret Doctrine*, bind 1, side 151

24 H.P. Blavatsky: *Secret Doctrine*, bind 1, side 147

Der udvælges en racetype med de karakteristika, der er beslægtet med nogle af de evner og egenskaber, der er parat til at blive taget i anvendelse. En mere overordnet og omfattende lov, som bestemmer hvilke inkarnationer, der skal finde sted i hver enkelt race, griber selvfølgelig også ind her – men det er ikke muligt at komme nærmere ind på dette store emne i denne kortfattede håndbog.

Der findes altid en familie, som har udviklet den type fysiske stof med den fysiske arvelighed, som svarer til den æteriske "støbeform", og derfor vil passe til æterlegemets kvalitet. Der findes altid en familie med almindelige eller specielle fysiske organismer, der sikrer, at sjælens følelsesliv og tankeliv får de nødvendige betingelser for at udfolde sig. Ud af alle sjælens mangfoldige egenskaber og ud af de mangfoldige fysiske typer, der findes i verden, er det altid muligt at vælge en kombination, der passer. Det er altid muligt at forme et fysisk legeme, der passer til den inkarnerende sjæl – et redskab og et miljø, der er egnet til at udføre arbejdet med en del af sjælens karma.

Selvom det er fuldstændig håbløst for menneskets begrænsede fatteevne at forsøge at begribe den indsigt og de evner, der kræves for at være i stand til at styre denne proces, så viser virkeligheden, at den forekommer, og det medfører, at lovene er en garanti for at *fuldkommen retfærdighed styrer verden*. Menneskets skæbne er sammenknyttet af utallige tråde, og det væves i et mønster, der forekommer ufatteligt indviklet. En tråd forsvinder tilsyneladende, men det viser sig, at den bare havde skjult sig på undersiden, for et andet sted dukker den frem igen sammen med en anden tråd, der også kom frem fra vrangside. Da mennesket kun ser et lille stykke af sjælens gobelin, er mennesket for "nærsynet" at se hele mønstret. Men det er, som den vise Jamblicus skrev:

"Det vi tror, er en nøjagtig definition af retfærdighed, er det næppe set fra gudernes standpunkt. For vi fæster blikket på det mest nærliggende og retter opmærksomheden mod de ting, der er nærværende – på det øjeblikkelige liv og på de midler, der opretholder det. Men de ophøjede magter som står over mennesket, kender hele sjælens liv og alle dens tidligere tilværelser."²⁵

Denne garanti – at *"en fuldkommen retfærdighed styrer verden"* – bliver bekræftet, efterhånden som sjælen udvikles, og dens indsigt forøges – for når mennesket begynder at se højere planer og at indarbejde indsigten i den fysiske bevidsthed, lærer det med større og større sikkerhed, at kærlighedens lov arbejder på alle tilværelsens planer med usvigelig præcision. Den gennemsyrrer alt med aldrig svigtende visdom og styrke. Det medfører, at alt dybest set er godt, hvor negativt det end kan se ud i denne verden med dens kæmpende og lidende sjæle.

Det er således muligt at forstå nogle af lovens principper, og kendskabet til disse principper kan være en hjælp til at afdække årsager og forstå virkninger.

Det er allerede beskrevet, hvordan tankerne danner karakteren. Men det er også vigtigt at forstå, at handlingerne skaber omgivelserne. Dette princip har vidtrækkende virkninger, men her vil det blive præsenteret i en forenklet form. Ved sine handlinger påvirker et menneske sine medmennesker på det fysiske plan. Mennesket spreder enten glæde eller er årsag til sorg. Det forøger eller forringer menneskelig velfærd.

---

25 Jamblicus: *On the Mysteries*, IV, p. 4

Forøgelsen eller forringelsen af lykke kan have meget forskellige motiver – gode, dårlige eller blandede. Et menneske kan udføre en handling, der spreder en glæde, der påvirker mange mennesker. Det gør det måske udelukkende ud fra et ønske om at gøre godt og en trang til at glæde sine medmennesker. Eksempelvis kan man forestille sig et menneske, der forærer sin by en smuk park til fri afbenyttelse for byens borgere alene for at glæde sine medmennesker. Men et andet menneske ville gøre det af ren og skær forfængelighed, og ud fra ønsket om at tiltrække sig byens opmærksomhed i håb om at opnå offentlig hæder (for eksempel en titel som modydelse for sin "uselviske" gave). En tredje ville skænke parken af blandede motiver – dels selviske, dels uselviske.

Motiverne vil selvsagt have forskellig indflydelse på de tre menneskers karakter i deres fremtidige inkarnationer. Motiverne vil enten forbedre karakteren, forringe den eller være årsag til ubetydelige resultater. Men virkningen af handlingen – de mange menneskers glæde af gaven – afhænger ikke af giverens motiv. Byens borgere nyder parken uafhængigt af motivet til gaven. Denne glæde bliver årsag til, at giveren i overensstemmelse med loven har et karmisk krav til naturen. Karma står i gæld til dette menneske, og gælden vil blive betalt på det samme plan, som den blev skabt. Gavens giver vil i et senere liv blive født i behagelige og storslåede fysiske omgivelser, for den fysiske rigdom, der blev givet, tilbagebetales som en fysisk belønning og som det karmiske resultat af den gode handling. Men om mennesket vil føle sig lykkelig i sine luksuriøse omgivelser – om det er i stand til at udnytte den gunstige fysiske situation – afhænger af karakteren. Her gælder de samme lovmæssigheder. Også på dette område får enhver sin retfærdige løn – ethvert frø vil bære frugter, der er i overensstemmelse med sin art.

Det menneske, som i et liv har benyttet enhver lejlighed til at hjælpe sine medmennesker, vil skabe en virkning, der resulterer i endnu bedre mulighed for at hjælpe og deltage i tjenestearbejde i et følgende liv. På denne måde vil det menneske, der under beskedne og begrænsede forhold hjælper andre, i et fremtidigt liv blive født under forhold, der vil give lejlighed til at yde virkelig hjælp på flere og på udvidede måder.

På den anden side vil det menneske, der ikke benytter de muligheder, tilværelsen giver i det ene liv, fødes i et følgende liv med et begrænset redskab og i vanskelige omgivelser. For eksempel kan den æteriske hjerne blive mangelfuldt dannet, og det vil medføre, at den fysiske hjerne blive defekt. Sjælen vil lægge planer, men evnen til at udføre dem vil ikke være til stede. Eller sjælen vil få en ide, men være ude af stand til at skabe klare tanker om ideen i den fysiske hjerne. De muligheder, der ikke realiseres, forvandles til savn – til ønsker, som er umulige at realisere. Med smerte oplever sjælen, at vejen igen og igen er spærret – enten på grund af manglende evne til at yde den hjælp, man ønsker at give, eller fordi en passende lejlighed aldrig viser sig.

Det samme princip gør sig gældende, når et elsket barn eller ungt menneske dør og dermed fjernes fra forældrene. Hvis en sjæl forsømmer sin pligt overfor en sjæl, som står den nær – som den skylder beskyttelse, hjælp og kærlighed – er det sandsynligt, at den i et andet fysisk liv fødes i nært slægtskab til den samme sjæl, som den svigtede. Ofte vil sjælen føle sig meget nært knyttet til den anden, netop for at opleve den smertelige erfaring, når det elskede barn rives bort ved en tidlig død. Eller ... den ignorerede og hensynsløst behandlede fattige slægtning kan i et andet liv blive den højt elskede og ærede arving – for eksempel i skikkelse af den eneste søn. Når forældrene så mister denne søn, som alle deres planer og

alt deres håb var knyttet til, og de sidder alene tilbage, undres de over *"forsynets uransagelige veje"*, som berøvede dem deres eneste og kæreste eje, mens naboen, der har mange børn, beholde dem alle. Karmas lovmæssigheder er imidlertid ens for alle, selvom de mennesker, der kender disse lovmæssigheder, er forskånet for mange lidelser forårsaget af fortidens fejl.

Medfødte defekter eller misdannelser skyldes et mangelfuldt æterlegeme. De æteriske mangler skyldes ofte alvorlige brud på loven – eksempelvis når mennesket har beskadiget andres fysiske legemer. Alle disse virkninger styres af Karmas Herrer – Lipikaerne – og den fysiske manifestation af disse misdannelser, som nødvendigvis må findes i den æteriske *"støbeform"*, skabes således af Karmas Herrer. Det fysiske legeme bliver på denne måde et sandt udtryk for sjælens tidligere fejltrin, udskejelser og mangelfuldhed i det hele taget. Karma er udtryk for en retfærdig håndhævelse af loven, som kan resultere i, at den samme sygdom har tilbøjelighed til at vise sig i en bestemt familie. Årsagen er æterlegemets særlige sammensætning, som skyldes karmiske årsager. Virkningen er en arvelig sygdom i familien som igen og igen viser sig i en fysisk form.

Tager man en anden form for karma – som for eksempel udviklingen af kunstneriske anlæg – så ser man, at Karmas Herrer sørger for, at formen til det æteriske legeme dannes på en måde, så det kan anvendes som *"støbeform"* for et meget sensitivt fysisk nervesystem. Og sjælen vil ofte blive født ind i en familie med nøjagtig den særlige evne, som sjælen har udviklet, og som familien har kultiveret – muligvis i flere generationer. Hvis en evne som musikalsk begavelse for eksempel skal komme til udtryk, må det fysiske legeme nødvendigvis være af en ganske særlig art, for det kræver, at både det fysiske øre og den fysiske følelse er ekstraordinært fint udviklet, og så fine redskaber skabes bedst gennem fysisk arv.

Den, der beriger menneskeheden i sin helhed ved at udbrede etiske, moralske og åndelige ideer gennem tale og skrift, har ret til at stille krav til karmaloven – et krav, der med nøjagtighed vil blive betalt af lovens håndhævere. Den hjælp, et sådant menneske har ydet sine medmennesker, vil vende tilbage som åndelig og mental hjælp, der med rette tilkommer dette menneske.

Det er nu muligt at forstå hovedtrækkene af de principper, som Karmas Herrer arbejder efter, og man kan se, hvordan det enkelte menneskes skæbne dannes – dels af Karmas Herrer, dels af sjælen. Sjælen leverer alt materiale, men dette anvendes i overensstemmelse med stoffets natur – dels af Karmas Herrer, dels af sjælen. Sjælen udvikler sig, fordi den opbygger sin karakter lidt efter lidt. Karmas Herrer bygger formen, som begrænser, de vælger omgivelserne, og de tilpasser og afvejer. Formålet er, at *"den gode lov"*, der aldrig fejler, kan blive ført ud i livet til trods for menneskenes modstræbende viljer.

Hvordan konfronterer man karmiske virkninger?

Når karmalovens eksistens første gang erkendes, får mange en følelse af, at alt i livet gennemføres i kraft af lovens arbejde, og at et menneske bare er en hjælpeløs slave for en fastlagt skæbne. Loven *kan* benyttes til at gøre sig til herre over skæbnen, men inden dette emne behandles, er det hensigtsmæssigt at studere et typisk tilfælde og se, hvordan lovmæssigheden og *"den frie vilje"* – for at bruge de vedtagne udtryk – fungerer og samarbejder i harmoni.

Et menneske kommer til verden med bestemte medfødte mentale anlæg. I dette eksempel er der tale om et gennemsnitsmenneske med en temperamentsfuld

natur, der afslører bestemte karaktertræk – nogle er gode, andre er dårlige. Dette menneske har et fysisk-æterisk legeme, som er sundt og godt, men derudover har det ikke andre specielle egenskaber. Begrænsningerne er klart aftegnet, og ved voksenalderens begyndelse står mennesket udstyret med denne mentale, lidenskabelige, astrale og fysiske driftskapital, og nu er det opgaven at få det bedst mulige ud af disse redskaber.

Der findes mange mentale højder, som dette menneske er helt ude af stand til at nå – mentale begreber, der ligger langt over fatteevnen. Der er fristelser, som den lidenskabelige natur giver efter for, selvom der kæmpes imod. Der er opgaver, som kræver fysisk styrke og dygtighed, der langt overstiger kræfterne. Det er helt umuligt for dette menneske at tænke på samme måde, som et geni. Dette gennemsnitsmenneske befinder sig bag en selvbygget mur af begrænsninger, og det er ikke muligt at slippe ud af denne indespærring – selvom det måske er et brændende ønske. Det er heller ikke muligt at slippe for alle mulige former for ubehageligheder, som vil ramme i livets løb – og det er nødvendigt at udholde lidelserne. Man undslipper ikke.

Sådan er betingelserne! Dette menneske er begrænset af fortidens tanker, af de positive muligheder, som ikke blev benyttet, af de fejlagtige valg, der blev truffet og af de ufornuftige svagheder, det gav efter for. Det er bundet af sine lidenskaber og lænket af sine tidligere fejltrin. Men det *virkelige* menneske, er ikke lænket. Det har selv bygget sit eget fængsel i fortiden – men i dette fængsel er det nu i stand til at skabe sin fremtidige frihed. Når et menneske fuldt ud erkender, at det er et *frit menneske* – vil lænkerne kunne kastes. Efterhånden som menneskets indsigt og forståelse øges, vil det, der binder, vise sig at være en illusion.

Men for gennemsnitsmennesket, som vil modtage indsigt som en gnist – ikke som en flamme – vil det første skridt mod frigørelse være at forstå sine begrænsninger og acceptere, at de er selvskabte – og først derefter er det muligt at bearbejde dem. Det er stadig umuligt for dette menneske at tænke høje tanker – men det er muligt at bruge tænkeevnen til dens yderste grænse, og lidt efter lidt bliver det muligt at fatte høje mentale begreber. Ethvert menneske har selv magten til at skabe sine fremtidige evner. Det er sandt, at dette menneske ikke at formår befri sig for sit temperament og sine lidenskaber i ét nu – men det er altid muligt at kæmpe imod dem. Og hvis det mislykkes, må kampen tages op igen – og på et eller andet tidspunkt vil det lykkes. Der er tale om vanskelige astrale og fysiske svagheder – men efterhånden som de mentale billeder bliver stærkere, renere og menneskekærlige, og arbejdet bliver mere nyttigt og glædeligt – gøres redskaberne gradvis mere fuldkomne. Et menneske, der arbejder med sin karakter, er altid sig selv – en fri sjæl – selv om det er i fængsel, for det står altid i menneskets magt at nedbryde de mure, det selv har rejst omkring sig. Det fængslede menneske er sin egen fangevogter. Der er ingen anden! Men det er nødvendigt at *ville* frigørelse sig – for i viljen ligger evnen til at gennemføre.

Vanskeligheder vil opstå! Måske dør en kær ven – eller der begås alvorlige fejltrin. Sandheden er, at der i fortiden er begået fejl i tankens verden, og det er nødvendigt at opleve den selvskabte lidelse i handlingens verden i det aktuelle liv – men vennen er ikke mistet! Det er muligt at bevare kontakten gennem den kærlighed, der skaber forbindelse til vennen – og i efterlivet og i kommende liv vil man møde vennen igen. Men der findes altid andre mennesker i det fysiske liv, som har behov for de vennetjenester og den kærlighed, som ellers ville komme den elskede til gavn. Og det er vigtigt, at man i denne situation ikke igen forsømmer sine pligter,

og derved skaber nye problemer, der vil medføre lignende tab i fremtidige liv. Der er begået en klar fejl og lovens reaktion er den aktuelle situation – ellers kunne den fortidige årsag ikke have resulteret i den nutidige virkning. Det er nødvendigt at bære lovens reaktion med accept og tålmodighed. Det er vigtigt at forstå, at den rigtige holdning "i dag", vil være en garanti for, at den samme situation ikke vil gentage sig "i morgen". Hvis det respekteres, vil en stråle af lys oplyse det mørke, der omgav mennesket. Det indre lys er et budskab om, at skæbnens naturlov, der tilsyneladende var et evigt åg, i stedet kan sammenlignes med slangens ham, for erkendelserne kan medføre en indre vækst, der resulterer i, at den begrænsende ham brister. Ved lovens hjælp kan mennesket svinge sig selv op i regioner, som det ellers kun kan drømme om.

Sådan skaber man sin fremtid

Sjælens enorme skare driver langsomt og søvnigt af sted på tidens adstadige strøm. Jorden roterer og bærer dem alle med sig, og efterhånden som dag og nat skifter, skrider sjælene stille og roligt fremad i deres udvikling. Men i nutiden er visdomslæren endnu engang givet til menneskeheden for at alle de sjæle, der ønsker at vælge en kortere vej, kan slippe for at drive langsomt med strømmen, for den esoteriske lære giver dem metoder, der gør det muligt at bevæge sig hurtigere end den almindelige langsomme evolution.

Når det søgende menneske begynder at forstå meningen med loven – navnlig lovens absolutte sikkerhed og ufejlbarlige nøjagtighed – begynder det at arbejde med sig selv. Det retter opmærksomheden mod sin egen udvikling, undersøger kritisk sin egen karakter og begynder at bearbejde den ved bevidst at træne sine mentale og moralske egenskaber. Dette menneske udvikler systematisk sine evner, begrænser sine svagheder og udrydder sine mangler. Metoden er baseret på, at man bliver dét, man intensivt og ofte visualiserer i sine tanker. Rytmisk og disciplineret må man fordybe sig i meditation og rette tanken mod et højt og altruistisk ideal – sådan som Paulus – den store indviede – anbefalede, da han opfordrede sine disciple til at "tænke på" de ting, som er sande, retfærdige, rene og gode. Dagligt bør man mediteres over idealet – og dagligt bør man forsøge at leve i overensstemmelse med idealet. Processen skal udføres roligt og koncentreret med bevidsthed om, at der bygges på et sikkert fundament, nemlig den evige lovs klippe. Der skal fokuseres på loven. Det skal ske i tillid til loven. Indsatsen kan umuligt mislykkes. Ingen magt i Himlen eller på Jorden kan stå i vejen. I det fysiske liv høstes erfaringerne, og de hjælper i alt, hvad der sker i livet – og på mentalplanet assimileres erfaringerne, og det er også her planlægningen af fremtidens bygning foregår.

Derfor er dette sande livssyn af ubeskrivelig stor betydning – selv på et stadie, hvor det endnu er en teori, der er baseret på andres påstande og ikke på personlig førstehåndsviden. Når et menneske stoler på karmalæren og delvis forstår, hvordan loven fungerer, er det muligt omgående at begynde på arbejdet med karakterens opbygning. Det sker ved, at hver eneste byggesten placeres bevidst og med omhu, i bevidstheden om at der arbejdes for evigheden. Der er ikke længere tale om at give efter for enhver impuls. Der bygges ikke op den ene dag for at rive det hele ned den næste, fordi der først arbejdes efter den ene plan, senere efter en anden og til sidst helt uden plan. Der skal udarbejdes en gennemtænkt plan for karakterens bygning – og derefter opføres bygningen i overensstemmelse med planen. Sjælen fungerer både som arkitekt og bygmester og spilder ikke længere tiden med planløse eksperimenter. Dette er årsagen til at evolutionens sidste stadier kan tilbagelægges i et tempo, hvor de utrolige fremskridt vil overraske. Det er det, den stærke sjæl, der har nået voksenalderen, er i stand til at gøre.

Sådan transformeres karma

Det menneske, der har besluttet bevidst at skabe sin egen fremtid, vil – efterhånden som indsigt øges – klart indse, at det er muligt at gøre andet og mere end at forme sin egen karakter og dermed bestemme sin fremtidige skæbne. Det vil efterhånden forstå, at det bogstaveligt befinder sig i begivenhedernes centrum – at det er et levende, arbejdende, selvbestemmende væsen, og at det både kan have indflydelse på omstændighederne og på sig selv. Det vil følge de store etiske og moralske love, som verdenslærerne, der i tidens løb er blevet født på Jorden for at give vejledning og inspiration til menneskeheden, har anbefalet. Det begynder at forstå, at disse love er forankret i fundamentale principper i naturen, og at *moral er videnskab anvendt på livsstilen*. Dette menneske indser, at det i sit daglige liv er i stand til at neutralisere de negative konsekvenser af fejl og forkerte beslutninger, ved at sætte en tilsvarende positiv kraft i bevægelse og rette den imod det samme punkt.

For eksempel udsættes dette menneske for et andet menneskes negative tanker. Hvis tanken returneres med en tanke af samme art, vil de to tankeformer smelte sammen ligesom to vanddråber og – i forening danner de en stærkere form. Men når et menneske kender de karmiske love, vil det møde den negative form med en medfølelse, neutraliserende tanke, og den positive kraft vil opløse den negative tankeform. Og den opløste form kan ikke længere belives af elementalt liv. Livet vender tilbage til sin kilde og formen opløses. Den negative kraft er på denne måde tilintetgjort af medfølelse. "Kærlighed har overvundet had". Renhed nedbryder urenhed – uselviskhed tilintetgør selvisk begær.

Efterhånden som indsigt øges, bliver denne reaktion mere direkte, og den udføres bevidst. Tanken rettes imod målet med bevidst hensigt – med viljens enorme styrke. På denne måde kan dårlig karma kvæles i fødslen, for der dannes intet karmisk bånd imellem den, der sendte den negative kraft, og den, der opløste den med en positiv. Verdenslærerne, der fortalte, at det er menneskets pligt at overvinde ondt med godt, tog udgangspunkt i denne indsigt i karmaloven. Deres tilhængere, som respekterer lærernes råd uden fuldt ud at forstå, at rådene i virkeligheden er videnskabelige, reducerer derved den tunge karma, som ville være dannet, hvis de havde besvaret had med had. Men de mennesker, der har ægte åndsvidenskabelig indsigt, tilintetgør *bevidst* de onde tankeformer, for de *forstår* at mestrenes undervisning var baseret på virkeligheden, og når den onde sæd ødelægges, umuliggøres fremtidens høst af lidelser.

På et stadie, der må betragtes som fremskredent i sammenligning med gennemsnitsmenneskets langsomt flydende udvikling, vil mennesket ikke alene opbygge sin egen karakter og arbejde bevidst på de tankeformer, det møder på livets vej. Det vil begynde at kunne se fortiden, og derfor vil det også kunne bedømme nutiden med større nøjagtighed, for det kan nu følge de karmiske årsagers spor og forudse, hvordan virkningerne vil blive. Det bliver muligt at modificere fremtiden ved bevidst at sætte kræfter i bevægelse med det formål at spille sammen med de kræfter, der allerede er sat i gang. Indsigt gør det muligt at anvende loven med samme sikkerhed som når naturvidenskabens forskere arbejder med og påvirker det fysiske stof.

Her er det relevant at undersøge lovene for bevægelse. Et legeme, der er sat i bevægelse, følger en bestemt retning. Sendes der en anden kraft imod det – en kraft med en anden retning – vil legemets bevægelse blive ændret. Den nye retning vil blive en blanding af de to impulser. Der mistes ingen energi, men en del af den kraft, der gav den oprindelige impuls til bevægelsen, vil indgå i et samspil med den

nye, og derfor vil den ny retning, som legemet bevæger sig i, ikke udelukkende blive bestemt af hverken den første eller af den anden impuls. Den bliver et samspil mellem begge.

En fysiker kan med stor nøjagtighed beregne den vinkel og den kraft, der skal ramme et legeme for at ændre dets bevægelse i en bestemt retning – også selvom legemet er uden for fysikerens umiddelbare rækkevidde. Det er muligt at sende en kraft med en forud beregnet hastighed mod legemet, og denne kraft kan ramme legemet i en bestemt vinkel, og derved vil det afvige fra den tidligere bane og blive tvunget ind i en ny bane. Fremgangsmåden medfører hverken en indgriben i loven eller i en overtrædelse af loven. Fysikeren bruger blot sin *indsigt* i loven og *styrer* naturens kræfter med sin vilje. Hvis samme princip anvendes til at ændre et menneskes karma, vil man – bortset fra den kendsgerning, at loven er ubrydelig – hurtigt indse, at der ikke er tale om "indblanding i karmaloven". Det eneste, der bruges, er *indsigten* i lovens funktion. Man benytter karmiske kræfter til at påvirke karmiske årsager. Mennesket erobrer også på dette område naturen ved at adlyde den.

Hvis man forestiller sig, at en avanceret discipel ser tilbage på fortiden, og iagttager visse karmiske linjer, der løber sammen i et punkt, hvor de vil mødes og resultere i en lidelsesfuld handling – kan disciplen tilføre en ny kraft, som rammer disse energier og på denne måde modificere den hændelse, som ellers ville blive resultatet af de kræfter, der var skabt. For at kunne gøre det må disciplen være i besiddelse af virkelig indsigt og forståelse. Det er ikke nok at have evnen til at se fortiden og til at afsløre de bånd, der forbinder den med nutiden. Det er desuden nødvendigt nøjagtigt at beregne styrken af den kraft, der skal tilføres for at modificere virkningen – samt de virkninger, der nu dannes, når denne indgriben bliver en årsag.

På denne måde er det muligt at reducere eller opløse resultaterne af dårlig karma, som disciplen selv har skabt i fortiden. Når de positive kræfter sendes ind i den karmiske strøm – er det ikke muligt at gøre fortiden ugjort. Fortiden kan ikke ophæves, men da dens virkninger endnu hører til fremtiden, er det muligt at modificere de fremtidige virkninger eller bøje dem af ved at tilføre nye kræfter, der påvirker dem som årsager. Dermed blandes de nye kræfter med fortidens årsager og bliver en del af dem. Disciplen benytter således kun loven med samme viden og sikkerhed som fysikeren, som også er i stand til at beregne den ene krafts indflydelse på en anden. Fysikeren er også ude af stand til at tilintetgøre en energienhed, men ved at beregne vinkler og bevægelse og ved hjælp af sit kendskab til lovene, er det muligt at få et legeme til at bevæge sig som forud beregnet og i overensstemmelse med det, der ønskes. På samme måde kan karma fremmes eller forsinkes.

Det er både vigtigt og nyttigt at få en klar opfattelse af karma, og derfor skal emnet nu ses fra en anden synsvinkel. Efterhånden som indsigten øges, bliver det nemmere og nemmere at frigøre sig for fortidens karma. Når sjælen nærmer sig frigørelse fra reinkarnationens nødvendighed – når den har nået et udviklingstrin, hvor den kan se sig tilbage og lade blikket glide hen over den lange række af liv, hvor den langsomt har arbejdet sig fremad og opad – så vil sjælen kunne se årsagerne samlet i det punkt, hvorfra de virkeliggøres som virkninger. Dermed bliver det muligt at se, hvordan de karmiske lænker blev skabt på grundlag af de årsager, den selv har sat i bevægelse. Sjælen kan se, hvordan mange af disse årsager allerede har udtømt deres kraft, mens andre endnu er ved at blive omdannet til virkninger. Sjælen er imidlertid ikke alene i stand til at se fortiden. Den ser også *fremtiden* og de virkninger, som årsagerne vil skabe. Når den ser fremad, kan den se virkninger, der er under

dannelse, og ser den tilbage, bliver årsagerne, som vil skabe disse virkninger, også synlige. Det er derfor nemt at forstå, at indsigt i de karmiske love gør det muligt at forudsige et resultat, nøjagtig som fysikere, der kender den fysiske naturs love, for naturligvis kan princippet overføres til et højere plan, hvor en udviklet sjæl er i stand til at se de karmiske årsager, den har sat i gang i fortiden, såvel som de karmiske virkninger, den må arbejde sig igennem i fremtiden.

Den sjæl, der kender årsagerne og kan se, hvordan de omdannes til virkninger, har mulighed for at tilføje nye årsager for at neutralisere virkningerne inden de kommer til udtryk. Sjælen benytter blot sit kendskab til loven og stoler på dens uforanderlige karakter. Ved en grundig kalkulation af de kræfter, der aktiveres, er det muligt at påvirke de fremtidige virkninger efter ønske. Karmiske virkninger er således noget, der kan beregnes! Hvis et menneske har udsendt hadefulde vibrationer i fortiden, kan det bevidst nedtone eller standse disse vibrationer og forhindre, at de manifesterer sig i nutiden eller i fremtiden ved at udsende positive vibrationer imod dem, indtil der opnås et balancepunkt – som er et andet ord for frigørelse. Denne mulighed ligger imidlertid uden for de store massers rækkevidde. Det store flertal kan – hvis det vil have gavn af videnskaben om sjælen – lytte til åndsvidenskabens erfaringer med dette emne. De fleste mennesker kan følge den lærdom og de teknikker, som mestrene har givet menneskeheden, og ved at følge deres anvisninger (som intuitivt opleves som rigtige, selvom metoden og dens virkninger ikke fuldt ud forstås), kan man opnå det samme, som det, der opnås ved hjælp af indsigt og forståelse, og anvendes bevidst. Hengivenhed og lydighed overfor en mester kan på denne måde føre sjælen fremad mod såvel frigørelse som indsigt.

Ved at anvende disse principper på alle livets områder vil den studerende erfare, hvordan mennesket overalt begrænser sig selv på grund af uvidenhed, og det vil blive indlysende, hvilken central rolle lærdom og forståelse spiller i menneskets udvikling. Masserne lade sig drive langsomt af sted, fordi de er uvidende. De er hjælpeløse, fordi de er blinde. Det menneske, der ønsker at fuldføre udviklingen hurtigere end de store folkemasser, har behov for både visdom og kærlighed – lærdom såvel som hengivenhed. Der er ingen fornuftig grund til langsomt og besværligt – led for led – at nedslide de lænker, der blev smedet i en fjern fortid. Ethvert menneske er i stand til hurtigt at file dem over og dermed befri sig selv fuldstændigt, i stedet for langsomt at lade dem ruste i stykker, fordi de fortæres af tidens tand.

Karmas ophør

Karma bringer igen og igen mennesket tilbage til genfødsel. Det binder sig selv til fødsels og dødens hjul. God karma fører os ligeså sikkert tilbage til fysisk liv som dårlig. De lænker, der er smedet af dyder, er ligeså stærke som lænker, der er smedet af laster. Hvordan i alverden vil det så blive muligt at få en ende på dette fangenskab, eftersom et menneske er nødt til at tænke og føle så længe det lever – og tanker og følelser skaber som sagt karma? Svaret findes i *Bhagavad Gita* – denne store lære, der blev givet til krigeren, der kæmpede for sejren, og til fyrsten, der var optaget af sine pligter og sin omsorg for landet og folket.

Svaret findes ikke i handlingen, men i begæret. Ikke i handlingen, men i *udbyttet* af handlingen. I udbyttet ligger handlingens bindende kraft. En handling bliver udført med ønsket om at opnå et resultat. Sjælen slår ind på en vej i håb om at opnå et bestemt resultat. Sjælen venter ... den har stillet et krav ... og naturen må give den, hvad den har krav på. Enhver årsag er forbundet med en virkning – enhver handling er forbundet med dens udbytte. Og *ønsket* er det bånd, der holder dem sammen. *Ønsket* er den *tråd*, som forbinder handling og udbyttet af handlingen.

Hvis *ønskerne* kan udryddes, vil forbindelsen forsvinde. Og når alle bånd er bristet, er sjælen fri, for så magter karma ikke længere at fastholde sjælen. Årsagernes og virkningernes hjul drejer stadig – men sjælen har frigjort sig.

“Uden tilknytning udfør den handling, som er pligt, for når mennesket udfører en handling uden at knytte sig til den, skal det i sandhed nå Den Højeste.”²⁶

For at virkeliggøre denne karma-yoga – “handlingens yoga”, som den kaldes – må sjælen udføre enhver handling udelukkende som en pligt, idet det altid udfører alt i harmoni med loven. Sjælen må forsøge at leve i overensstemmelse med loven på ethvert eksistensplan, hvor det er dens pligt at arbejde og bestræbe sig på at blive en kraft, der fungerer i overensstemmelse med den guddommelige vilje med det formål at fremme udviklingen – og den må arbejde med fuldkommen upersonlighed på alle områder. Derfor vil alle handlinger være en slags offer, som er en forudsætning for, at lovens hjul kan drejes – ikke for at opnå det resultat, som offeret måtte bringe – handlingen udføres som en pligt, dens udbytte gives med glæde for derved hjælper sjælen menneskeheden. Sjælen beskæftiger sig ikke med resultater. Resultaterne tilhører loven, og sjælen overlader det til loven at fordele dem.

I *Bhagavad Gita* kan man læse:

“Den, hvis handlingers væv er fuldstændig frigjort for ønskers præg – hvis handlinger er opbrændt af visdommens ild – kan kaldes en vis af Den Åndelig Vise. Den, der har givet afkald på al tilknytning til handlingens frugt, som altid er tilfreds og søger tilflugt i intet, og selvom der udføres handlinger, gøres der dog intet. Befriet fra begær, med tanken underlagt sjælens herredømme, er al tilknytning opgivet, og idet der alene med legemet udføres handling, begås der ingen fejl. Tilfreds med hvad som helst der hænder, befriet fra modsætningernes par, uden misundelse, med opretholdelse af sindsligevægt i held og uheld er dette menneske ikke bundet, selvom det har handlet – for når tilknytningen er død, når det er harmoniseret, tankerne fordybede i visdom, og handlingerne er offer da smelter al handling bort.”²⁷

Legeme og tanke arbejder og bruger enhver evne til det yderste. Med legemet udføres al legemlig handling, med tanken al mental handling – men sjælen befinder sig i ophøjet ro – uforstyrret, uden at anvende noget af sin evige essens til at smede tidens forgængelige lænker. Den rette handling – pligten – bliver aldrig forsømt, men bliver samvittighedsfuldt udført til grænsen af de eksisterende kræfter. At give afkald på handlingens frugt medfører ingen pligtforsømmelse eller mangel på omhu når handlingen udføres:

“På samme måde den uvidende handler på grund af tilknytningen til handlingen, således bør den vise handle uden tilknytning i ønsket om at opretholde menneskeslægten. Lad ingen vismand forvirre uvidende mennesker, som er knyttede til handling – men lad ham – idet han handler i harmoni med Mig – gøre al handling tiltrækkende.”²⁸

---

26 *Bhagavad Gita*, III samtale 19 vers.

27 *Bhagavad Gita*, III samtale, 19-23 vers.

28 *Bhagavad Gita*, III samtale, 25-26 vers.

Det menneske, der har opnået denne tilstand, og som er "*uvirksom i virksomhed*", har lært den hemmelighed, der er forudsætningen for ophør af karma. Ved hjælp af indsigt og forståelse opløser dette menneske de handlinger, der blev skabt i fortiden. Det brænder nuets handling i hengivenhedens ild. Det har nået den tilstand, som Johannes omtaler i Åbenbaringen, hvor han taler om det menneske, der ikke længere forlader templet. For sjælen forlader igen og igen sjælsplanets tempel for at leve på livets lavere planer, men der kommer til sidst en tid, hvor sjælen bliver en søjle – "*en søjle i min Guds tempel*" – og dette tempel er de frigjorte sjæles verden. Kun de mennesker, der ikke er knyttet til noget som helst med det formål at tilfredsstille personligheden, kan føle sig knyttet til alle.

De personlige begærs bånd – ja enhver form for binding til individuelle ønsker – må brydes. Når denne proces begynder, opstår der ofte en misforståelse, for mange studerende får skyldfølelser – og de gentages igen og igen. Men man bryder naturligvis ikke hjertets bånd ved at dræbe hjertet. Man bryder ikke ønskers bånd ved at forsøge at gøre sig selv hård som granit eller blive som en følelsesløs statue. Tværtimod bliver disciplen *mere* og ikke mindre følsom, efterhånden på frigørelsens vej. Disciplen bliver mere *dybtfølelse* og ikke mere afstumpet, for den fuldkomne discipel er "*som mesteren*", og mesteren registrerer selv den svageste vibration i sine omgivelser. Mesteren berøres af alt og responderer på alt – og føler med alt og alle. Et menneske på dette udviklingstrin kan ikke holdes tilbage af karma. Det smeder ingen lænker, der binder sjælen. Når disciplen gradvis bliver en kanal, som det guddommelige liv kan strømme igennem og ud i verden, ønsker og beder disciplen kun om ét: At blive et endnu bedre redskab – en endnu større kanal, som uden hindringer og med udvidet mulighed lader det guddommelige liv strømme ud i verden. Disciplen ønsker udelukkende at arbejde for at tjene *uden* personlig tilfredsstillelse. *Det* er discipelskabets liv, som opløser alle bånd.

Men der findes et bånd, som aldrig brydes – *den sande enheds bånd*. Det er uopløseligt, fordi det reelt ikke er noget særskilt. Enhedens bånd forener Den Ene med alle – disciplen med mesteren – mesteren med sine disciple og det guddommelige liv, som uophørligt fører alt fremad og opad – *men det ikke binder mennesket til fødsels og dødens hjul*. Det er mennesket selv, der tiltrækkes af det fysiske liv – først på grund af ønsket om at nyde det fysiske livs fornøjelser, derefter mere og mere på grund af ønsker af stadig højere og mere åndelig karakter – ønsker, der kun kan realiseres gennem træning i den fysiske verden, for det er her, der er mulighed for at udvikle den åndelige forståelse, åndelige vækst og åndelige hengivenhed, der frigør mennesket fra de lavere verdener.

Når alt dette til sidst er opnået, og disciplen er blevet en mester, er det relevant at spørge, hvad der binder mestrene til menneskenes verden? Der findes jo intet, som verden kan give dem. I den fysiske verden er der ingen lærdom, som de ikke er i besiddelse af. Der er ingen kraft, som de ikke kan anvende. Der findes ikke flere erfaringer, der kan berige deres liv. Der findes intet, der kan nødvendiggøre en ny fødsel. Og alligevel er de her, fordi en indre guddommelig trang fører dem tilbage til Jorden – som de kunne have forladt for evigt. De er her for at hjælpe deres medmennesker. De er her for at tilbyde deres tjenestearbejde århundrede efter århundrede – årtusinde efter årtusinde. De er her for at tilbyde deres vejledning med ubeskrivelig glæde, kærlighed og fred. Og de gør det, selvom Jorden intet kan give dem til gengæld – bortset fra glæden ved at se andre sjæle vokse op og blive som dem, for først da kan de dele deres bevidste liv i Gud med andre sjæle.

Den kollektive karma

Sjælene danner grupper, som danner familier, som danner nationer, stater og racer – og disse grupperinger tilføjer et nyt element, der gør de karmiske processer endnu mere udviklede, for her bliver der plads til både de såkaldte "tilfældigheder" og til den løbende tilpasning af menneskehedens overordnede karma, der styres af Karmas Herrer. Ifølge de karmiske love kan intet ske for et menneske, som ikke er "i menneskets karma" som *individualitet*. Men hvis et menneske impliceres i en situation med afvikling af kollektiv karma – for eksempel en national katastrofe, vulkanudbrud, jordskælv, oversvømmelser o.l. – medregnes denne hændelse i menneskets individuelle karma. Hændelsen vil fungere som et "afdrag" på noget af den dårlige karma, som ellers ikke skulle afvikles i det aktuelle liv. Hvis en pludselig og voldsom død ikke indgår i et menneskes resterende karma, *kan* dette menneske ikke blive udsat for at dø i en kollektiv katastrofe, heller ikke hvis det befinder sig midt i den dødbringende hændelse. Dette menneske vil blive reddet på "mirakuløs" vis – som man plejer at sige. Det vil være uskadt, selvom alle andre dør.

Men hvis dette menneske i forvejen skyldte et liv fra et tidligere liv, og enten gennem sin familiekarma eller ved sin nationale karma blev involveret i en eller anden katastrofe, griber Karmas Herrer ikke aktivt ind for at bevare det fysiske legeme – heller ikke selvom en pludselig og dramatisk død ikke var indvævet i æterlegemet. Fravær af denne æteriske programmering betyder nemlig, at det ikke var forudbestemt, at den karmiske gæld skulle betales i det aktuelle fysiske liv. Efter det fysiske legemes pludselige død tages der særligt hensyn til dette menneske på de indre planer, sådan at det ikke udsættes for uforskyldt lidelse på grund af det pludseligt afbrudte fysiske liv. Men samtidig er der på denne måde givet tilladelse til, at den alvorlige gæld fra fortiden betales, og dermed drages der fordel af den mulighed, der opstod i forbindelse med katastrofen. På denne måde kan et menneske have fordel gennem karmalovens indirekte virkning. Det samme gælder eksempelvis et menneske, der tilhører en nation, der er begunstiget af frugterne af god national karma. Den positive karmiske gæld, som naturen skylder dette menneske, bliver nu betalt, selvom den ikke skulle tilbagebetales, hvis han udelukkende havde været begrænset til sin egen individuelle karma i det aktuelle fysiske liv.

Et menneskes fødsel i en bestemt nation er påvirket af både visse almindelige principper for evolution og af dets specifikke personlige særpræg. Sjælen skal i sin langsomme evolution ikke alene gennemgå menneskehedens syv rodacer, (der er her tale om menneskehedens normale evolution), men også alle underracerne. Denne nødvendighed resulterer i bestemte betingelser, som den individuelle karma må indordne sig under. Og en nation, der tilhører den underrace, som sjælen skal gennemgå, repræsenterer det område, hvor disse specielle betingelser nødvendigvis skal findes.

Når åndsvidenskabens forskere har undersøgt rækker af sammenhængende inkarnationer, har det vist sig, at nogle mennesker bevæger sig regelmæssigt fremad fra underrace til underrace, mens andre er mere ustabile, og måske gentagne gange inkarnerer i samme underrace. Inden for en underraces grænser vil et menneskes individuelle særpræg medføre, at det tiltrækkes af den ene eller den anden nation, og det kan ses, at specielle nationale særpræg igen dukker frem i historien *på én gang* efter det gennemsnitlige interval på ca. 1.500 år. Eksempelvis afslørede forskningen, at skarer af romere i nutiden reinkarnerer som englændere, og at den romerske handlekraft, tendens til at erobre og kolonisere samt forkærlighed for herskerstatus, igen viser sig på verdensscenen som nationale tilbøjeligheder. Et menneske, der har disse udprægede nationale særpræg, og som er på vej til at

blive genfødt, ville blive ført til England på grund af sin individuelle karma, og dette menneske bliver en del af den nationale skæbne på godt og ondt i det omfang, som den nationale skæbne påvirker det enkelte individ.

Familiebånd har ganske naturligt en mere personlig karakter end de nationale, og mennesker, der i kraft af hengivenhed skaber meget stærke bånd i én inkarnation, drages ofte igen sammen som medlemmer af den samme familie. Somme tider, når den gensidige sympati er meget stærk, viser det sig, at to sjæles skæbne er blevet meget tæt sammenvævet i en række af inkarnationer. Nogle gange ser man også, at medlemmer af en familie bliver adskilt og ikke mødes igen før efter flere inkarnationer. Årsagen kan være den mentale periodes forskellige varighed, som igen afhænger af den forskellige intellektuelle og åndelige aktivitet, som sjælene har udfoldet i det fysiske liv, de har tilbragt sammen. I almindelighed kan det siges, at jo tættere sjæle er knyttede til hinanden i livets højere regioner, desto større er sandsynligheden for, at de vil blive født inden for samme familie. I familien bliver den individuelle karma igen påvirket af familiens karma, og den enkelte vil komme til at nyde eller lide gennem sin familie på en måde, som muligvis ikke var en del af den indeværende inkarnations karma, og på denne måde vil man modtage eller betale karmisk gæld som endnu ikke var "forfaldet til betaling". For personlighedens vedkommende synes disse tilsyneladende uretfærdigheder at blive godtgjort ved, at personligheden holdes skadesløs på astralplanet og på mentalplanet, og på denne måde opnås der fuld retfærdighed.

En detaljeret beskrivelse af den kollektive karma vil falde langt uden for denne bogs grænser. Desuden vil opgaven overskride forfatterindens viden. Foreløbigt må den studerende tage til takke med disse mangelfulde informationer. For at få en mere præcis forståelse, vil det være nødvendigt systematisk at studere mange individuelle tilfælde og følge dem gennem flere tusinde år. Spekulationer nytter intet, når det gælder disse emner. Det vil kræve tålmodig og omhyggelig forskning.

Der er imidlertid en anden side af den kollektive karma, som bør omtales her: Forholdet mellem menneskers tanker og handlinger og den ydre naturs fænomener. H.P. Blavatsky skriver følgende om dette mystiske emne:

"Ifølge Platon forklarede Aristoteles, at udtrykket *στολχεῖα*, (elementer) alene skal opfattes som de ledende intelligenser af de kosmiske processer, for elementerne er de legemliggjorte principper ved den kosmiske verdens fire store afdelinger. Hverken kristne eller afgudsdyrkere *tilbeder* "elementerne" og de fire imaginære verdenshjørner, men derimod de "guder" (kræfter), der styrer og leder dem. Kirken mener, at der findes to slags himmelske væsener – engle og djævl. For kabbalisten og esoterikeren eksisterer der kun én slags, og ifølge esoterikere og kabbalister er der ingen forskel på "lederne af lyset" og "lederne af mørket – eller "universets opbyggere", som den romerske kirke betragter som "lederne af lyset". Det er ikke lederen eller maharajaen, der straffer eller belønner – med eller uden "Guds" tilladelse eller ordre – men mennesket selv gennem egne handlinger eller den individuelle karma, som individuelt eller kollektivt (navnlig når talen er om hele nationer) tiltrækker al slags ondskab og ulykker. Mennesket skaber årsager, og de vækker de korresponderende kræfter i den himmelske verden, som igen magnetisk og uundgåeligt tiltrækkes og responderer, uanset om personerne reelt er forbrydere eller kun planlægger forbrydelser i tanken. For tanker er stof. Det samme fortæller nutidens naturvidenskab – og "enhver partikel af eksisterende stof må være en fortegnelse over alt, hvad der er sket" – som Messrs. Jevons og Babbage fortæller i deres bog: *Principles of Science*. Nutidens naturvidenskab drages dag for dag

mere og mere i åndsvidenskabens retning – ganske vist ubevidst, men alligevel meget tydeligt.

Når mennesker opbygger et stort antal ondskabsfulde tankeformer af destruktiv karakter, og når disse tankeformer ophobes i enorme masser på astralplanet, ser det ud som om deres energi kan blive – og bliver – kastet ned på det fysiske plan, og det fremkalder krige, revolutioner og sociale omvæltning af alle slags – og de strømmer igen tilbage til sin ophavsmand som en kollektiv karma, der spreder ødelæggelse vidt og bredt. På denne måde er mennesket ligeledes kollektivt herre over sin skæbne, og menneskehedens verden formes også af dens egen skabende kraft.

Epidemier af forbrydelser eller sygdomme og periodiske ulykkestilfælde har en lignende forklaring. Vrede tankeformer stimulerer tilbøjeligheden til mord, og tankeformernes elementaler stimuleres igen af selve forbrydelsen og dens følgevirkninger. De hadefulde og hævnerrige tanker, der opstår hos dem, der elskede ofret, kombineret med forbryderens voldsomme bitterhed og hans indignerede vrede, når dødsstraffen sender ham væk fra den fysiske verden ved hjælp af en voldsom død – alt dette forstærker yderligere elementalernes hærskarer med utallige djævelske former. Og fra astralplanet tilskynder elementalerne atter et svagt og ondskabsfuldt menneske til en ny forbrydelse. Et kredsløb af impulser er sat i gang, og der er således skabt en epidemi af voldshandlinger. Ulykker, sygdomme og sorg breder sig, og de ængstelige eller endog paniske tanker, som følger i deres spor, virker direkte forstærkende på de destruktive kræfter. Magnetiske forstyrrelser kaldes til live, de forplanter sig, og de virker tilbage på de menneskers magnetiske sfære, som befinder sig indenfor det angrebne område. På denne måde er menneskehedens tanker en kilde til elendighed, og mennesket, som skulle have været en opbyggende kraft – en guddommelig medarbejder i Universet – bruger sine skabende kræfter til at ødelægge.

Afsluttende bemærkninger

Sådan er grundridset til den store karmalov og dens arbejds måde. Når mennesket kender denne lov, har det mulighed for at fremme sin evolution. Ved at bruge loven, kan mennesket befri sig fra det fysiske livs stavnsbånd og – længe før menneskeracen har fuldendt sin bane – kan det blive en af verdens hjælpere og frelsere. Det menneske, der har en dyb og rodfæstet overbevisning om karmalovens eksistens og funktion, vil være i stand til at bevare urokkelig ro, klarhed og absolut frygtløshed. Intet kan ramme et menneske, som det ikke selv har været årsag til. Hverken sorg eller ulykke kan ramme, hvis det ikke er fortjent. Og da alt, hvad et menneske har sået, skal modnes og høstes når tiden er inde, og da det selv må høste det, er det uintelligent at klage over, at høsten er lidelsesfuld. Og den kan lige så godt klares nu som i en fjern fremtid, eftersom den er uundgåelig. Og når den engang er fuldbyrdet, kan den ikke vende tilbage og skabe nye lidelser. Lidelsesfuld karma bør derfor mødes med et modigt og roligt sind som noget, der bør konfronteres med glæde, for det er naturligvis bedre at have dårlig karma bag sig end foran sig, og ethvert afdrag på den karmiske gæld gør det nemmere at bære livets byrder.

Hvis verden blot kendte denne lov og kunne fornemme den styrke, der er resultatet af en fuldkommen forståelse. Uheldigvis er karmaloven kun fantasier for den største del af Vestens befolkning, og selv blandt esoterikere er karma mest af alt en intellektuel disciplin, og ikke en levende, gavnlige og nærværende overbevisning, som livet bør leves efter. Styrken af et menneskes tro skal måles efter dens indflydelse

på livsførelsen, og troen på karma burde gøre mennesker sande, stærke, rolige, værdige og fylde deres liv med glæde. Kun menneskets egne handlinger kan hæmme det – kun menneskets egen vilje kan fængsle det. Hvis menneskeheden fuldt ud ville erkende denne sandhed, ville dens frigørelse begynde. Naturen kan ikke fængsle den sjæl, der har erhvervet sin kraft gennem visdom, og som kun bruger sin kraft og visdom i kærlighed.

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk